

**SANDIKLI İLÇESİNDE
EĞİTİM-COĞRAFYA İLİŞKİSİ**

Mustafa ÇÖL

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yard. Doç.Dr. Nusret KOCA

Eylül,2010

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SANDIKLI İLÇESİNDE EĞİTİM-COĞRAFYA İLİŞKİSİ

Hazırlayan
Mustafa ÇÖL

Danışman
Yard. Doç. Dr. Nusret KOCA

AFYONKARAHİSAR-2010

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “SANDIKLI İLÇESİNDE EĞİTİM-COĞRAFYA İLİŞKİSİ” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

29.09.2010

İMZA

Mustafa ÇÖL

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

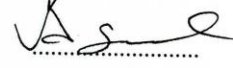
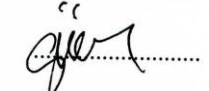
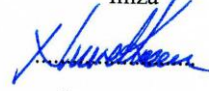
JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr. Nusret KOCA

Jüri Üyeleri : Yrd.Doç.Dr. Gürbüz OCAK

: Doç.Dr. Ahmet Ali GAZEL

İmza

İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı tezli Yüksek Lisans öğrencisi Mustafa ÇÖL'ün "**Sandıklı İlçesinde Eğitim – Coğrafya İlişkisi** " başlıklı tezini değerlendirmek üzere 24.09.2010 tarihinde, saat 15:00'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç.Dr.Mehmet KARAKAŞ
MÜDÜR

T.C.

ÖZET

SANDIKLI İLÇESİNDE EĞİTİM-COĞRAFYA İLİŞKİSİ

Mustafa ÇÖL

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

Eylül 2010

TEZ DANIŞMANI: Yard. Doç. Dr. Nusret KOCA

Çalışmamızda amaç, Sandıklı ilçesinin eğitim ve coğrafya ilişkisini değerlendirmektir. Bu doğrultuda ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim öğrencisinin profilleri araştırılmış, nüfus dağılımı ile okur-yazar oranı arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır.

Diğer taraftan eğitim coğrafya ilişkisini daha iyi değerlendirmek amacıyla coğrafi özellikleri; arazi dağılımı, iklimi, bitki örtüsü ve hidrografik özellikleri üzerinde durulmuş ve bu özelliklerin Sandıklı İlçesinde eğitime olumlu ya da olumsuz etkileri gözlemlenmiştir.

Yapılan çalışmalarda elde ettiğimiz sonuca göre, eğitim ile coğrafya arasında doğru bir orantı olduğu gözlenmiş, arazinin dağlık ve engebeli olduğu alanlarda eğitime olan ilginin fazla olduğu, arazinin tarıma elverişli olduğu yerlerde ise eğitime ilginin daha sınırlı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Eğitim, Sandıklı İlçesi

ABSTRACT

THE RELATION OF EDUCATION WITH GEOGRAPHY IN SANDIKLI TOWN

Mustafa ÇÖL

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
PRIMARY EDUCATION GRADUTE PROSROM**

September 2010

Advisor: Asst. Prof.Dr Nusret KOCA

There are some researches about improving the quality of education in Sandıklı. The aim of this study is to state the quality of the education in Sandıklı, to determine the effects of the relationship between geography and education on Sandıklı, to indicate how much geography effects education, and to give some advice to improve the quality of education.

In this research, geographical distribution, connections and causality is taken in the consideration.

At the end of this study, a positive relationship between geography and the quality of education is found. The study showed that the interest in education in highlands and rough countries is higher than the interest in education in cultivated lands.

Key Words: Geography, Education, Sandıklı Town

ÖNSÖZ

İçinde bulunduğumuz çağ, bilim çağıdır. Bu çağda bilgiye ulaşmak, bilgilerden yararlanmak en temel beceri haline gelmektedir. Gelişen ve değişen teknoloji ise buna zemin hazırlamaktadır. Bilgiye ulaşmak ise en temel şekliyle eğitimle mümkün olan unsurdur. Bu nedenle çağımız eğitimi ile günlük yaşam ilişkilerini paralel hale getirmek gerekir. Eğitimi günlük yaşamda popüler hale getirmenin yolu ise çevresel etmenlerle ilişkileri üst düzeyde kurabilmekle mümkün olur. Tarih, coğrafya, teknoloji gibi etmenler çağımız eğitime büyük katkı sağlamaktadırlar.

Hiç şüphesiz coğrafya bunların en etkili olanıdır. Bir bölgenin gelişmesinde ve eğitim seviyesinin yükselmesinde o bölgenin coğrafi konumu, yer şekilleri ve bunların eğitime etkisi oldukça önemlidir. Bir bölgenin eğitim düzeyini arttırmak için o bölgenin coğrafi özelliklerinden faydalanmak o bölgede ki eğitimin kalitesini arttıracaktır. Bu çalışmamızda Sandıklı İlçesinde coğrafyanın eğitim seviyesi üzerindeki etkisi incelenmiş olup, eğitimi olumsuz etkileyen durumlara çözüm önerileri sunulmuştur.

Bu araştırmamın başlangıç noktasından bitiş bölümüne kadar her evresinde, değerli bir ürünün ortaya çıkmasında, fikir ve düşünceleriyle katkıda bulunan danışmanım Yard. Doç. Dr. Nusret KOCA'ya şükranlarımı sunarım.

Bu araştırmanın Sandıklı İlçesi'nin eğitim durumunu ortaya koymak için değerli bir çalışma olacağını düşünen ve bu konuda tüm kaynak ve verileriyle desteklerini esirgemeyen tüm kamu kurum ve kuruluşlarına, sivil toplum örgütlerine teşekkür ediyorum.

Hayatımın her aşamasında desteğini benden esirgemeyen değerli meslektaşım ve eşim Z. Esra ÇÖL'e teşekkür ederim.

Mustafa ÇÖL

Afyonkarahisar–2010

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLOLAR LİSTESİ.....	ix
HARİTALAR LİSTESİ.....	xi
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	xii
GİRİŞ.....	1
1. ARAŞTIRMA SAHASININ YERİ VE SINIRLARI.....	1
2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

SANDIKLI İLÇESİ'NİN COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

1. DOĞAL COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ.....	6
1.1. SANDIKLI İLÇESİNİN COĞRAFİ KONUMU.....	6
1.2. SANDIKLI İLÇESİNİN DAĞLARI.....	6
1.3. SANDIKLI İLÇESİNİN OVALARI.....	6
1.4. SANDIKLI İLÇESİNİN İKLİMİ.....	7
1.5. SANDIKLI İLÇESİNİN BİTKİ ÖRTÜSÜ.....	8
1.6. SANDIKLI İLÇESİNİN HİDROGRAFİK ÖZELLİKLERİ.....	9
2. SANDIKLI İLÇESİNİN BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	
2.1. SANDIKLI İLÇESİNİN TARİHİ GELİŞİMİ.....	10

2.2. NÜFUS	12
2.2.1.Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	12
2.2.2.Cumhuriyet Dönemi Nüfusu.....	18
2.2.3. Şehir Nüfusu.....	20
2.2.4. Kır Nüfusu.....	22
2.3.EKONOMİK COĞRAFYA.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

SANDIKLI'DA NÜFUSUN EĞİTİM DURUMU-COĞRAFYA İLİŞKİSİ

1.SANDIKLI İLÇESİNDE NÜFUSUN GENEL EĞİTİM DURUMU...27	
1.1. SANDIKLI İLÇESİ NÜFUSUNUN ÖĞRENİM DURUMU.....27	
1.2.İLKOKUL VE İLKÖĞRETİM MEZUNLARININ DURUMU.....28	
1.3.ORTAOKUL VE LİSE MEZUNLARININ DURUMU.....29	
1.4.YÜKSEKÖĞRETİM MEZUNLARININ DURUMU.....29	
2.SANDIKLI İLÇESİNDE ÖĞRENİM DURUMU – COĞRAFYA İLİŞKİSİ.....30	
2.1 COĞRAFYA'NIN EĞİTİME OLUMLU VE OLUMSUZ ETKİLE..30	
2.2 SANDIKLI İLÇESİNDE OKULLAŞMA ORANLARI.....31	

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SANDIKLI İLÇESİ EĞİTİMİNDE ÖĞRENCİ PROFİLİ

1.İLK VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ.....39	
2. MESLEKİ YAYGIN EĞİTİM ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ.....47	
2.1. ÇIRAKLIK EĞİTİM MERKEZİ ÖĞRENCİLERİ.....46	
2.2. HALKEĞİTİM MERKEZİ ÖĞRENCİLERİ.....49	
3. YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ.....51	
4. COĞRAFYANIN ÖĞRENCİ PROFİLİNE ETKİSİ.....53	

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
SANDIKLI İLÇESİ OKULLARINDA ÖĞRETMEN PROFİLİ	
1. SANDIKLI İLÇESİ ÖĞRETMEN PROFİLİ.....	55

BEŞİNCİ BÖLÜM	
SANDIKLI İLÇESİNDE OKULLAŞMA DURUMU	
1. OKULLARIN FİZİKİ DURUMU.....	59
1.1.SANDIKLI İLÇESİNDE TAŞIMALI EĞİTİM.....	63
1.1.1.Taşımali İlköğretimin Gerekçeleri.....	63
1.1.2.Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar.....	64

ALTINCI BÖLÜM	
SANDIKLI İLÇESİ'NDE COĞRAFYANIN EĞİTİME ETKİSİ:	
YAVAŞLAR VE AKHARIM ÖRNEĞİ	
1. YAVAŞLAR KASABASI.....	69
1.1.YAVAŞLAR KASABASI HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	69
1.2. YAVAŞLAR KASABASININ EĞİTİM DURUMU.....	70
1.3.YAVAŞLAR ŞEHİT TEĞMEN UĞUR ACAR İLKÖĞRETİM OKULU TARİHÇESİ.....	71
2.AKHARIM KASABASI.....	71
2.1. AKHARIM KASABASI HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	71
SONUÇ VE ÖNERİLER	74
KAYNAKÇA	76
EKLER	78

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Afyonkarahisar İlinde Son 32 Yılın Ortalama Sıcaklık Değerleri.....	7
Tablo 2. Afyonkarahisar İlinde Son 32 Yılın Ortalama Yağış Değerleri.....	7
Tablo 3. Afyonkarahisar İlinde Son 32 Yılın Ortalama Kar Örtülü Gün Sayısı.....	8
Tablo 4. XIX. Yüzyılda Sandıklı İlçesi Nüfusu (1906).....	13
Tablo 5. XIV. Yüzyılda Sandıklı İlçesi Bağlı Köy Sayıları(1906).....	14
Tablo 6. XIX. Yüzyılda Dönem Nüfusu (1831 Sayımına göre Karahisar-ı Sahip Sancağı Erkek Nüfus Dağılımı).....	15
Tablo 7. Sandıklı İlçesi Cumhuriyet Öncesi Eğitim ve Öğrenci Sayıları (1883–1903).....	16
Tablo 8. Sandıklı İlçesinde Şehir ve Kır Nüfusunun Yıllar İtibariyle Sayısal Verileri (1935–2009)	18
Tablo 9. Sandıklı İlçesinde Şehir Nüfusunun Rakamsal ve Oransal Dağılımı	20
Tablo 10. Sandıklı İlçesinde Kır Nüfusunun Rakamsal ve Oransal Dağılımı.....	21
Tablo 11. Sandıklı İlçesinin Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusu 2009	24
Tablo 12. Sandıklı İlçesinde Tarım Alanlarının Dağılımı	25
Tablo 13. Sandıklı İlçesinde Arazinin Sulama Durumu	25
Tablo 14. Sandıklı İlçesinde Eğitimin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı 2010.....	27
Tablo 15. Sandıklı İlçesinde Okullaşma Oranları 2009.....	31
Tablo 16. Sandıklı İlçesinde Ortaöğretimde (2004–2009) Öğrenci Sayıları.....	32
Tablo 17. Türkiye Geneli Okul, Öğrenci, Öğretmen, Derslik Sayıları.....	32
Tablo 18. Türkiye Geneli Okullaşma Oranları (2002-2010).....	33
Tablo 19. Sandıklı İlçesinde (2004–2009) Okul Öncesi Öğrenci Sayıları.....	33
Tablo 20. Sandıklı İlçesinde İlköğretimde (2004–2009) Öğrenci Sayıları.....	34
Tablo 21. Sandıklı İlçesinde OKS-SBS Yerleştirme Oranları (2004–2009).....	35
Tablo 22. Sandıklı İlçesinde Yıllara Göre SBS İlçe Başarısı.....	35

Tablo 23. Sandıklı İlçesinde Yıllara Göre ÖSS İlçe Başarısı	36
Tablo 24. Türkiye Geneline Göre Puan Bazında Değerlendirme ve Okulların Kendi Türlerinde Puanlarına Göre Türkiye Sıralaması (2009).....	38
Tablo 25. Sandıklı İlçesi 2009–2010 Öğretim Yılı İlköğretim Okulları Öğrenci Sayıları.....	40
Tablo 26. Sandıklı İlçesi Kasabalarında ki 2009–2010 Öğretim Yılı İlköğretim Okulları Öğrenci Sayıları.....	42
Tablo 27. Sandıklı İlçesi Köylerinde ki 2009–2010 Öğretim Yılı İlköğretim Okulları Öğrenci Sayıları.....	43
Tablo 28. Sandıklı İlçesi 2009–2010 Yılı Lise ve Meslek Liseleri Öğrenci Sayıları.....	44
Tablo 29. Sandıklı Mesleki Eğitim Merkezi 2009–2010 Öğretim Yılı Mesleklere Göre Eğitim Öğretime Devam Eden Öğrenci Sayıları.....	48
Tablo 30. 2009–2010 Öğretim Yılı Halkeğitim Merkezince Açılan Kurslar.....	50
Tablo 31. Sandıklı Meslek Yüksekokulu Öğrenci Sayıları.....	52
Tablo 32. Sandıklı İlçesi Merkez İlköğretim Okulları Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Dağılımı.....	56
Tablo 33. Sandıklı İlçesinin Kasaba İlköğretim Okulları Öğrenci Öğretmen ve Derslik Dağılımı.....	56
Tablo 34. Sandıklı İlçesinin Köy İlköğretim Okulları Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Dağılımı.....	57
Tablo 35. Sandıklı İlçesinde Ortaöğretim Kurumları Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Dağılımı.....	58
Tablo 36. Sandıklı İlçesinde Taşınmalı Eğitim Verileri (2009-2010).....	68
Tablo 37. Yavaşlar Şehit Teğmen Uğur Acar İlköğretim Okulu (2009–2010) Öğrenci Sayıları.....	71
Tablo 38. Akharım İlköğretim Okulu 2009–2010 Eğitim-Öğretim Yılı Öğrenci Sayıları...72	

Tablo 39. Akharım Atatürk İlköğretim Okulu 2009–2010 Eğitim-Öğretim Yılı Öğrenci Sayıları.....	72
--	----

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1. Sandıklı İlçesi Lokasyon Haritası.....	2
Harita 2. Sandıklı İlçesine Bağlı Kasaba İlköğretim Okullarının Haritası	41
Harita 3. Sandıklı İlçesine Bağlı Köy İlköğretim Okullarının Haritası	45
Harita 4. Sandıklı İlçesine Bağlı Köylerdeki Kapalı Okulların Haritası	46

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1. Sandıklı İlçesinin Tepekent Mevkii'nden Görünüşü.....	9
Fotoğraf 2. Sandıklı Mesleki Eğitim Merkezi'nden Bir Görünüm.....	47
Fotoğraf 3. Sandıklı Meslek Yüksek Okulu'ndan Bir Görünüm.....	52
Fotoğraf 4. Şeyhyahşi İlköğretim Okulu'ndan Bir Görünüm.....	59
Fotoğraf 5. Sandıklı Akharım Atatürk İlköğretim Okulu'ndan Genel Bir Görünüş..	59
Fotoğraf 6. Akharım İlköğretim Okulu'ndan Bir Görünüm.....	61
Fotoğraf 7. Sandıklı Lisesi'nden Genel Bir Görünüş.....	61
Fotoğraf 8. Sandıklı Türk Telekom Anadolu Öğretmen Lisesi'nden Bir Görünüş...	62
Fotoğraf 9. Sandıklı Türk Telekom Anadolu Öğretmen Lisesi'nin Çok Amaçlı Salonundan Bir Görünüş.....	63
Fotoğraf 10. Taşınmalı Eğitime Geçiş Yapıldığı İçin Kapatılan Gürsu İlköğretim Okulu'ndan Bir Görünüm	65
Fotoğraf 11. Mustafa Kemal İlköğretim Okulu'ndan Bir Görünüm.....	66
Fotoğraf 12. Yavaşlar Şehit Teğmen Uğur Acar İlköğretim Okulu.....	70
Fotoğraf 13. Akharım Atatürk İlköğretim Okulu.....	73

GİRİŞ

1.ARAŞTIRMA SAHASININ YERİ VE SINIRLARI

Araştırmanın sahası Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde Afyonkarahisar iline bağlı Sandıklı ilçesidir. Sandıklı'nın Afyonkarahisar il merkezine uzaklığı 60 km'dir. Sandıklı ilçesi batıdan Çivril (Denizli), Hocalar (Afyonkarahisar), Banaz (Uşak), güneyden Kızılören ve Dinar (Afyonkarahisar), doğudan Şuhut (Afyonkarahisar), kuzeyden ise Sinanpaşa (Afyonkarahisar) ilçeleri ile çevrilidir.

İdari sınırları 1400 km² olan Sandıklı ilçesinde 51 köy ve 9 kasaba yerleşim yeri bulunmaktadır. Yerçekilleri açısından oldukça engebeli bir yapıya sahip olan ilçenin kuzeyinde Ahur Dağları (1981m) doğusunda Kumalar Dağı (2250 m), güneyinde Akdağ (2495 m) ve batısında Burgaz Dağları (1990 m) bulunmaktadır. Ortalama yükseltisi fazla olan Sandıklı ilçesi 1158 m rakıma sahiptir.

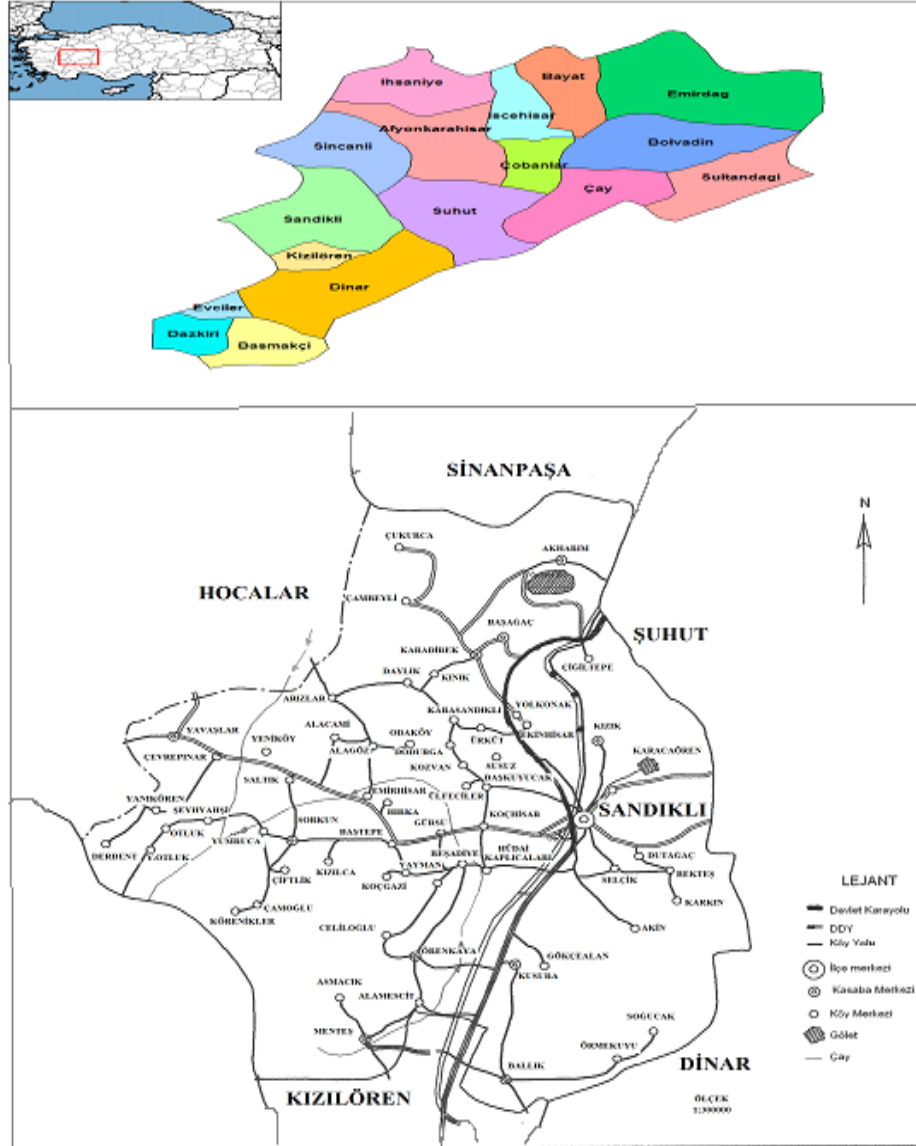
Bu dağların eteklerinde ovalık bir alana kurulan Sandıklı ilçesinin ovaları: Kusura Ovası (1090 m), Sandıklı Ovası (1070 m), Ekinova (1050 m), Alamescit Ovası (1010 m), Karasandıklı Ovası (1006 m), Dodurga Ovası (949 m) ve Saltık Ovası (930 m) dir. Sandıklı ilçesinin ortasından geçen Küfü Çay'ı, Hamam Çay'ı ve Beylik Deresi Dinar Ovasında Büyük Menderesle birleşip Ege Denizi'ne dökülmektedir (Afyon Yıllığı, 2001: 287).

1400 km² yüzölçümüne sahip olan Sandıklı ilçesinde topraklarının, %50' sini ekilebilir araziler, %15' ini ormanlık alanlar, %10'luk kısmını makilik alanlar, kalan %25' lik kısım ise kayalık ve taşlık alanlardan oluşmaktadır (İlçe Tarım Müdürlüğü 2010 verileri).

Türkiye'nin en işlek devlet karayollarından birisi olan Ankara- Antalya yol güzergâhına kurulmuş olan Sandıklı ilçesi bulunduğu konum itibariyle önemli bir yere sahiptir. Sandıklı ilçesi coğrafi konum olarak Afyonkarahisar iline komşu olan il merkezlerine ortalama uzaklığı eşit olan bir ilçedir. Sandıklı ilçesinin komşu il merkezlerine uzaklığı: Afyonkarahisar 60 km, Burdur 106 km, Isparta 105 km, Denizli 165 km, Uşak 105 km'dir.

Harita 1. Sandıklı İlçesi Lokasyon Haritası

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı Sandıklı ilçesinin eğitim seviyesini tespit etmek, Sandıklı ilçesine bağlı kasaba ve köylerdeki öğrenci, öğretmen ve veli profilini incelemek ve eğitim öğretim açısından farklılık bulunan yerlerde coğrafyanın etkisini tespit etmektir. Coğrafi açıdan farklılık gösteren ve eğitim öğretiminden olumsuz etkilenen yerler için çözüm önerileri sunmaktır. Ayrıca araştırmamızda ki bir diğer amaç ise taşınabilir eğitimin köy ve kasabalardaki eğitim öğretime olumlu ve olumsuz sonuçlarını tespit edip ilgili makamlara çözüm önerileri sunmaktır.

Ülkemiz genelinde eğitim seviyesini yükseltmek, okur-yazar oranını en üst seviyeye getirmek, orta öğretimden yükseköğretime geçişte başarıyı en yüksek noktalarda tutmak gerekmektedir. Bir ülkenin eğitim seviyesi ne kadar yüksekse hayat şartları, ekonomik ve sosyo-kültürel düzeyi, kişi başına düşen milli geliri o kadar iyidir.

Türkiye genelinde eğitime son yıllarda ciddi bütçeler ayrıldığı bilinmektedir. Son 5 yıl (2004–2009) ekonomik verileri incelendiğinde en fazla yatırımın eğitime yapıldığı görülmektedir. 2004 yılında 8.8 milyar TL ile başlayan yatırım 2009 yılında 28.2 milyar TL'ye kadar çıkmıştır (T.C Maliye Bakanlığı 2010 yılı Bütçe Sunuş Konuşması).

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Eğitim ile bir yerin coğrafi özellikleri arasında önemli bir paralellik vardır. Coğrafya, aslında insanlara yaşadıkları coğrafi mekân ile arasındaki ilişkinin boyutlarını kavratarak, tüm yeryüzünde meydana gelen politik ve sosyal problemler ile ilgili çözüm önerileri geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda araştırma sahasında yaşamlarını sürdüren insanların eğitim durumları ve eğitime yönelik perspektiflerinin yaşamış oldukları coğrafi mekânın özelliklerinden etkilenmesi söz konusudur (Demirkaya, H,2003).

Eğitim; fiziki coğrafya olarak arazi yapısı dağlık, iklim şartları elverişsiz olan bölgelerde arazi yapısı tarıma uygun, iklim şartlarının elverişli olduğu bölgelere göre daha zor şartlarda yapılmaktadır.

Bu çalışmada Sandıklı ilçesinin coğrafi yapısı, eğitim özellikleri ve nüfus özellikleri bir arada değerlendirilmiş ve böylece eğitim coğrafya ilişkisi ortaya konulmuştur.

Araştırma yapılmadan önce Sandıklı ilçesinin arazi dağılımı fiziki, beşeri ve ekonomik coğrafya özellikleri incelenmiştir. Nüfus artışı ve oranlarından elde edilen verilere göre eğitimle ilgili olarak yorumlar yapılmıştır.

Sandıklı ilçesindeki eğitim profili çıkartılırken öğretmen ve öğrencilerle ilgili sayısal verilerden yararlanılmıştır. Bununla birlikte eğitim durumları farklılık gösteren yerleşim birimlerinde yerleşim yeri halkına ve yerleşim yeri öğretmenlerine çeşitli görüşme soruları uygulanarak değerlendirmeler yapılmıştır.

Bu sorular şu kapsamdadır:

1. Sandıklı ilçesi köy ve kasabalarında eğitim konusunda yaşanan sıkıntılarla ilgili görüşme soruları (Ekler s.77).
2. Öğretmenlerin sorunları üzerine görüşme soruları (Ekler s.78).
3. Öğrencilerin okulla ilgili sorunlarına yönelik görüşme soruları (Ekler s.79).
4. Sandıklı MYO öğrencilerinin sorunları üzerine görüşme soruları (Ekler s.80).

Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Sandıklı Kaymakamlığı ve TÜİK verilerinden yararlanarak ilçenin öğrenim durumu detaylı bir şekilde belirlenmiştir. Bu çalışmamızda Sandıklı ilçesi ile ilgili genel bilgilere ulaşmak için Dr. Mehmet Aysoy'un "Geleneksel Sonrası Toplum Üzerine" kitabından, Üzeyir Yasak ve Lütfi Özav'nın "Sandıklı'da Nüfus Gelişim, Dağılım ve Yoğunluk" adlı makalesinden, Ali Osman Karakuş'un "Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Tarihte Sandıklı" adlı kitaplarından yararlanılmıştır. Yine bu bağlamda çalışmamızla paralellik gösteren Nuri Çorbacıoğlu'nun "Çivril İlçesinde Eğitim Coğrafya İlişkisi" adlı yüksek lisans tezinden faydalanılmıştır. Yapılan bu incelemelerden ve kaynak taramalarından elde edilen veriler doğrultusunda Sandıklı ilçesinde eğitim durumu açısından farklılık gösteren yerleşim birimleri inceleme altına alınmıştır.

Bu çalışmada ğretmen, ğrenci ve velilerle ilgili yorumlara ulaşmak için görüşme yöntemi kullanılmıştır. Konunun daha iyi anlaşılması ve kavranması için örneklerle görüşme soruları uygulanmıştır. İlçe okullarının tamamı dolaşarak yerinde tespitler yapılmış, okulun durumunu gösteren fotoğraflar çekilmiştir. Gezilen köy ve kasabalarda en dikkat çekici özellikler ele alınmış ve yöre halkı ile görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda çalışmamızla ilgili örnekler sunulmuştur. Yapılan çalışmayı somutlaştırmak için Sandıklı ilçesi ile ilgili haritalar çizilmiş böylece konu daha anlaşılır hale getirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SANDIKLI İLÇESİNİN COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

1.DOĞAL COĞRAFİ ÖZELLİKLER

1.1. SANDIKLI İLÇESİNİN COĞRAFİ KONUMU

Afyonkarahisar iline bağlı Sandıklı ilçesi, Ege bölgesinin İç Batı Anadolu bölümünde Marmara Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesini Akdeniz Bölgesine bağlayan ve E23 karayolu olarak bilinen Ankara-Antalya karayolu ile Denizli-İstanbul demir yolu üzerinde bulunmaktadır. Sandıklı ilçesi, doğusunda yer alan Kumalar Dağı'nın eteğinde kurulmuştur. Sandıklı ilçe merkezi 29° 50'-30° 30' doğu meridyeni ile 38° 15' - 38° 45' kuzey paralelleri arasındaki coğrafi konumda yer almaktadır (Özen, K,1992;9).

1.2. SANDIKLI İLÇESİNİN DAĞLARI

Yerşekilleri açısından oldukça engebeli bir yapıya sahip olan ilçenin kuzeyinde Ahır Dağları (1981m) doğusunda Kumalar Dağı (2250m), güneyinde Akdağ (2495m) ve batısında Burgaz Dağları (1990m) bulunmaktadır. Ortalama yükseltisi fazla olan Sandıklı ilçesi 1158 m rakıma sahiptir. Sandıklı ilçesinin kuzey sınırını oluşturan Ahır Dağları Sinanpaşa ve Sandıklı ilçeleri arasında uzanmaktadır. Ahır Dağları Uşak ilinin Banaz ilçesi sınırlarını da kapsamaktadır. En yüksek tepesi Tazlar ve Yağcı damları arasında olup 1981 metredir. Akdağ'ın kuzeybatısına doğru uzanan Burkaz Dağı, Hocalar, Banaz ve Sivaslı ilçeleri arasında ve Küfü Çayı ile Ahat Suyu arasında yayılmış bir dağdır. En yüksek yeri Burgaz (Burkaz) köyü yakınlarıdır ve yükseltisi 1990 metredir. Sandıklı, Kızılören, Dinar ve Çivril ilçeleri arasında bulunan Akdağ, bölgenin en yüksek dağdır. Akdağ'ın kuzey yamacında Kocayayla vardır. Sandıklı ilçesinin doğu sınırı Kumalar Dağı ile çevrilidir. Kumalar Dağı'nın en yüksek tepesi 2250 m ile Göktepe'dir. Kumalar Dağı üzerinde birçok yayla vardır. Bunlardan 2000 m yükseklikte olan Dadak ile 2300 m yükseklikte olan Başören yaylaları Kumalar Dağı'nın en yüksek zirvesidir (Özen, K,1992;10).

1.3. SANDIKLI İLÇESİNİN OVALARI

1400 km² yüzölçümüne sahip olan etrafı yüksek dağlarla çevrili olan Sandıklı ilçesinin iç kesimleri geniş ovalarla kaplıdır. Sandıklı ilçesinin ovaları: Ekinova 1050

m, Alamescit Ovası 1010 m, Dodurga Ovası 949 m, Saltık Ovası 930 m, Kusura Ovası 1090 m, Sandıklı Ovası 1070 m ve Karasandıklı Ovası 1006 m'dir. Bu ovalarda şekerpancarı, patates, buğday, arpa gibi tarım ürünleri yetiştirilmektedir. Ahır ve Kumalar Dağları'ndan Akdağ'a doğru ilçe toprakları yüksekliğini kaybeder. Sandıklı Ovası'nın ortasından Kûfi Çayı geçer. Güneyde Hamam Çayı ve Beylik Deresi ile birleşip, Dinar Ovası'nı sulayarak Büyük Menderes sularına karışır (Özen, K,1992;9).

1.4. SANDIKLI İLÇESİNİN İKLİMİ

Sandıklı ilçesinin sıcak ve oldukça kurak yazları, soğuk kışları ile dikkat çeken karasal iklimi bir vardır. Bu iklimi oluşturan neden, Sandıklı'nın İç Batı Anadolu eşliğinde olmasıdır. Sandıklı ilçesi, Ege Bölgesi'nin iç kesimlerinde kalmasından ve Akdeniz Bölgesi'nde Toros'ların etkisinden karasal iklime sahiptir. Ortalama sıcaklık ocak ayında 0,3 C° temmuz ayında 22,2 C° dir. Sandıklı ilçesinde poyraz, lodos ve batı rüzgârları hüküm sürmektedir (Afyon Meteoroloji Bölge Müdürlüğü İstatistikleri 2010).

Tablo 1. Afyonkarahisar İl Genelinin Son 32 Yılda Ortalama Sıcaklık Değerleri

Ort. Sıc. (C) (1975–2006)	YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NISAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AGUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	YILLIK
32	0,3	1,5	5,3	10,4	15	19,2	22,2	21,9	17,8	12,3	6,4	2,1	11,2	

Kaynak: Afyonkarahisar Meteoroloji Bölge Müdürlüğü İstatistikleri 2010

Tablo 1'de Afyonkarahisar il genelinin son 32 yılın sıcaklık değerlerine bakıldığında en sıcak ayın 22,2 C° ile temmuz ayı, en soğuk ayın ise 0,3 C° ile ocak ayı olduğu görülmektedir. Yıllık ortalama sıcaklık değeri ise 11,2 derecedir.

Tablo 2. Afyonkarahisar İl Genelinin Son 32 Yılda Ortalama Yağış Değerleri

Ort. Yıllık Yağış Miktarı(mm) (1975–2006)	YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NISAN	MAYIS	HAZ.	TEM.	AGUST	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	YILLIK
32	40,0	36,1	42,0	50,0	47,6	32,2	20,8	14,3	15,1	37,8	37,3	45,6	418,8	

Kaynak: Afyonkarahisar Meteoroloji Bölge Müdürlüğü İstatistikleri 2010

Tablo 2’de son 32 yılın ortalama yağış değerlerine göre yıllık ortalama yağışın 418,8 mm olduğu Afyonkarahisarda en yağışlı ayın 50,0 mm nisan ayında olduğu görülmektedir. Yağışın bahar döneminde fazla olmasının nedeni karasal iklimin etkisinden konveksiyonel yağışların oluşmasıdır. Yaz kuraklığı yöredeki tarımı ve dolayısıyla ekonomik faaliyetleri ve yapıyı da etkilemektedir. Nisan ve mayıs aylarındaki yağışlar tarımsal faaliyetler için faydalı olurken yaz aylarında meydana gelen yağışlar ise tarım ürünlerine zarar vermektedir.

Tablo 3. Afyonkarahisar İl Genelinin Son 32 Yılda Ortalama Kar Örtülü Gün Sayısı

Ort. Kar Ört. Gün say. (1975– 2006)	YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NISAN	MAYIS	HAZ.	TEM.	AGUS.	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	YILLIK
	32	12,5	9,1	4,9	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	8,7	37,4

Kaynak: Afyonkarahisar Meteoroloji Bölge Müdürlüğü İstatistikleri 2010

Tablo 3’te Afyonkarahisar il genelinin son 32 yılının ortalama karla örtülü gün sayısına bakıldığında bu sayının en fazla ocak ayında olduğu görülmektedir. Bu dönemde kar yağışlarının çok fazla olduğu zamanlarda ulaşımı dolayısıyla da taşımali eğitimi etkilediği görülmektedir.

1.5. SANDIKLI İLÇESİNİN BİTKİ ÖRTÜSÜ

İklim koşulları içinde doğal bitki örtüsü de yüksekliğe bağlı olarak dağılmıştır. Az bir alana yayılmış olan orman örtüsü, ilçenin sınırlarını oluşturan dağların üzerini kaplamıştır. İlçede yaklaşık olarak 23500 hektar çam, 5000 hektarda meşelik orman bulunur. İğne yapraklı ağaç türü olarak: Karaçam, kızılçam, sarıçam, akçam, kokar ardıç, boz ardıç, Finike ardıcı ve bodur ardıcı bulunur. Yayvan yapraklı ağaç türü olarak: Palamut, meşe, kızılağaç, karaağaç, akağaç, dişbudak ve sığla ağacına rastlanmaktadır. Maki florası cinsinden kısa ağaçlara da rastlanmaktadır (Sandıklı İlçe Orman Müdürlüğü).

Sandıklı ilçesinin ova tabanlarının bitki örtüsü bozkırdır. Buralarda dikenli bitkiler görülür. Akarsuların kenarlarında söğüt ve kavak ağaçları görülür.

1.6.SANDIKLI İLÇESİNİN HİDROGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Sandıklı ilçesinin önemli bir akarsuyu yoktur. Dağların etkisiyle su akıntıları genellikle yer yer kapalı ve yeraltı nehirleri olarak gözüktür. Sandıklı ilçesi yer altı suları bakımından zengindir. Karadirek Çayı Kumalar Dağı'nın kuzeybatısından Sincanlı Ovası'ndan batıya doğru Sandıklı Ovası'nın çevresinden Hamam suyunu da alarak Akdağ ve Burgaz Dağı arasından 700 m'ye yakın bir seviye farkı ile Küfü Deresi ile birleşmektedir. Yağış mevsiminde taşan Küfü Boğazı Büyük Menderes'e dökülür. Yazın kurumuş haldedir. Bu çayın yukarı kısımlarında Sandıklı'nın verimli ovaları bulunmaktadır. Sandıklı ilçesinin çevresinde, Karadirek Çayı güzergâhı üzerinde ve Akharım ile Başağaç beldeleri arasında, 21000 m³ su tutan ve 34.730 dekar arazinin sulanmasını sağlayan Örenler Barajı ile Karacaören köyü ve Kızık kasabası arasında Karacaören Göleti bulunmaktadır (İlçe Tarım Müdürlüğü verilerinden derlenmiştir).

Sandıklı ilçesinin coğrafi özelliklerinden biriside 6 km uzaklıkta bulunan Sandıklı kaplıcalarıdır. Bölgede çıkan sıcak su kaynaklarının yaklaşık sıcaklık değeri 70 derecedir. Sandıklı ilçesinin hayat kaynağı olan kaplıcalar son zamanlarda ciddi yatırım yeri haline gelmiştir. Sandıklı ilçesinde 1994 yılında başlayan jeotermal enerji ile ısınma projesi kapsamında 2010 yılına gelindiğinde Sandıklı şehrinin yaklaşık olarak tamamı ısıtılmaktadır.

<http://www.sandikli.gov.tr/Contents.aspx?CatID=15.08.06.2010>

Fotoğraf 1. Sandıklı ilçesinin Tepekent Mevkii'nden Görünüşü

2.SANDIKLI İLÇESİNİN BEŞERİ VE EKONOMİK ÖZELLİKLERİ

2.1 SANDIKLI İLÇESİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

Sandıklı ilçesi, bugüne kadar birçok medeniyete ev sahipliği yapan önemli şehirlerden birisidir. Sandıklı coğrafyasında hüküm sürmüş pek çok medeniyetin izleri bugün toprak altında gün yüzüne çıkmayı beklemektedir. Sandıklı tarihini, Etiler, Frigyalılar, Roma, Selçuklu ve Osmanlı Devleti oluşturmaktadır. Sandıklı coğrafyasına ilk yerleşim Etiler'in ataları kabul edilen Kussar Krallığı tarafından yapılmıştır (Alp, 2003;121).

Orta Asya'da meydana gelen kaynaşmalar ve Karadeniz'in kuzeyinde yer alan milletlerin göçleri sebebiyle yıkılan Kussar Krallığı yani Eti İmparatorluğu'nun yerine tarih sahnesinde Frigler geçmiştir. Bilindiği gibi Frigler, Orta Asya'dan göç eden Türk ırkındandır (Akurgal, 2002; 315).

Frigler, Sakarya kıyılarına Miğden ve Otrus (Otre) isimli krallarının önderliğinde gelip yerleşmişlerdir. Bunların Türk ulusundan olduklarına isimleri açıkça işaret etmektedir (Albay,1994;539).

Frigler (Roma ve Grek) dönemde bu bölgeye kurulmuş olan beş şehir (PHRYGIA Pentapolisi) göze çarpmaktadır ve bu şehirler döneminin en ileri şehirlerindedir. Bu şehirler; Bruzus (Karasandıklı köyü), Eucarpeia (Emirhisar köyü), Hieropolis (Koçhisar köyü), Otrus (Yanıkören köyü), Stektorion (Menteş kasabası)'dur (Bozdağ, 1988;7).

Frigler döneminde Sandıklı Ovası'nda kurulmuş olan Pentapolis şehirlerinde şimdiye kadar bir arkeoloji çalışması yapılmamıştır. Bilimsel anlamda ilk kez bu bölge 1883 yılında Roma Tarih Profesörü İngiliz gezgini W.M.Ramsay tarafından incelenmiştir. Buradan bulunan eserler bu şehirlerin kendi dönemlerinde önemli şehirler olduklarını göstermektedirler. Buralardan çıkan eserlerin çoğu Afyonkarahisar Arkeoloji Müzesi'nde, bir kısmı ise komşu illerde bulunan müzelerde sergilenmektedirler. Pentapolis ilçesi (Frigyasoloratis) isminden de anlaşılacağı gibi beş şehrin birleşik ilçesidir. Bu ortak ilçe yönetiminin merkezi önce Eucarpia iken daha sonra Hierapolis olmuştur (Küçük Asya Coğrafyası Tarihi ve Coğrafyası, 2002;Cilt.2;149;151).

Malazgirt Ovası'nda, 26 Ağustos 1071 tarihinde yapılan Meydan Savaşı'yla Anadolu'nun kapıları Türklere açılmıştır. 1072 yılında Sultan Alparslan'ın ölünce yerine geçen Melikşah Anadolu'nun fethinde kararlıydı. Anadolu'ya sürekli yapılan akınlar sonucunda Orta Anadolu'ya giren Türkmenlerin başında Kutalmış'ın oğulları Süleyman, Mesut ve Dolathan, Emir Alpyoluk, Menköçek, Afşin ve Sanduk Bey'ler bulunuyordu. Emir Sanduk kuvvetleri tarafından Afyonkarahisar ili, Dolathan (şimdiki Devlethan köyü) ve Akdağ kesimlerine kadar tamamen fethedildi. Buralarda akınlar yapan komutanların isimlerinin verildiği köyler günümüze kadar bu isimlerini korumuşlardır. Dolathan, Sandıklı, Karasandıklı köyü örnek olarak verilebilir (Karakuş,2008;62).

Selçuklu Türklerinin Anadolu'ya yerleşmesi bu savaşın kazanılmasından sonra başlamıştır. Miryakefelon Savaşı, Homadan şimdiki Kızılören ilçesine doğru gelen ve Düzbel Geçidinden Sandıklı Ovası'na doğru uzanan Darucasu Deresi'nde bugünkü Afyonkarahisar ili sınırları içerisinde yapılmıştır. Tarihçiler tarafından 26 Ağustos 1071 tarihi Malazgirt Zaferi'nin Anadolu'nun Türk'lere açılan kapısı, 17 Eylül 1176 tarihli Miryakefelon Savaşı ise bu kapının eşiği olarak kabul edilmektedir. Miryakefelon Savaşı'ndan sonra Bizanslılarla yapılan Sulh Antlaşmaları gereğince bu bölgeye Türkmenler yerleştirilmeye başlanmıştır. Bu yerleşmenin daha iyi anlaşılabilmesi için bu dönemde yerleştirilmiş köy ve kasabaların adlarını Türkmen ulus, boy, oymak ve oba adları ile karşılaştırmak gerekmektedir (Karakuş,2008;64).

Türkmenlerin bölgeye yerleştirilmesinden sonra tımar, zeamet köy ve bölgeleri belirlenerek Karahisar-ı devlet bölgesi de bir sancak halinde kuruldu. Selçuklu Salnameleri'nden elde edilen bilgilere göre, Karahisar sancağında on kadar kadılık ve subaşılık bulunmaktaydı. Kadılıklar Osmanlı dönemine kadar değişmeden gelmiştir. Bu on kadılıktan birisi de Sandıklı kadılığıdır (Karakuş,2008;65).

Selçuklu sultanlarından sonuncusu olan III. Sultan Alaaddin Keykubat İlhaniler tarafından 1299 (H.699) Tebriz'e götürüldükten sonra Anadolu'daki valiler ve uç beyleri kendi egemenliklerini ilan etmişler ve Anadolu'da 154 yıl süren derebeylik çağı Fatih Sultan Mehmet'in 1453 yılında İstanbul'u fethedip Osmanlı İmparatorluğu'nun kurulmasına kadar devam etmiştir. Bu süre zarfında

Afyonkarahisar ve çevresi bazen kısmi bazen de tamamen sırası ile Eşref, Sahibata, Germiyanlı Ali Şir, Hamit ve Karamanoğulları'nın idaresine geçmiştir. Afyonkarahisar ve çevresinin Osmanlıların eline geçtiği sırada Timurlenk saldırılarına uğramış ve sonunda Germiyan sultanı II. Yakup Çelebi tarafından tekrar Osmanoğulları idaresine vasiyet yolu ile terk edilmiştir. Sahiboğulları dönemi, tarihçilerin İbni Sahib dedikleri Ahmet Bey, sınırlarını genişletmek için çok çalışmıştır. Bu çalışmaların sonucu ile sınırlarını genişletmiştir. Eşrefoğulları; Yalvaç, Karaağaç taraflarını, Bolvadin, Çay, Sultandağı çevresini zaptetti. Bu dönemde Sandıklı ve Sinanpaşa'nın kayınpederi tarafından kendisine kızının cihazı (çeyizi) olarak verildiği görülmektedir. Böylece Afyonkarahisar çevresi Sahiboğulları idaresine geçmiş oldu (Karakuş,2008;66).

Afyonkarahisar ve çevresi, Yıldırım Beyazıd tarafından Osmanlı idaresine dâhil edilmiş fakat Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar Germiyan hükümdarı II. Yakup Bey'in eline geçmiştir. 1428 yılında Yakup Bey'in vefatı sonrası vasiyetine binaen kesin olarak Osmanlı idaresine girmiştir. Bu dönemden itibaren Afyonkarahisar Anadolu eyaletine bağlı bir sancak olmuştur. Kanuni dönemi tahrir defterlerinde sancağa bağlı ikinci kaza Sandıklı'dır, sekiz mahalleden oluşmaktadır. Tahrir-i cedide defterlerinden elde edilen bilgiler göre II. Beyazıd döneminde Sandıklı'ya bağlı elçi nahiyesi bu tarihte görülmemekte olup Sandıklı kazasının 70 tane karyesi (köyü) mevcuttur. İkinci tahrirde Sandıklı kazasının 71 köyü olduğu belirtilmektedir. Sandıklı kazası köy sayısı, nüfus miktarları ve toplanan vergi miktarları bakımından Karahisar-ı Sahib sancağı kazaları içersinde merkezden sonra gelen ikinci büyük kazadır. Sandıklı'nın XVII. yüzyılın ilk çeyreğinde avarıza tabi 6 mahallesi varken, XVIII. yüzyılın başlarında mahalle sayısı 5'e düştüğü görülmektedir. Mahalle isimlerinde ise bazı değişikliklerin yapıldığı görülmektedir (Karakuş,2008;72).

2.2.NÜFUS

2.2.1.Cumhuriyet Öncesi Dönem

Cumhuriyet öncesi döneme ait olan nüfus bilgileri daha çok tarihçilerin bazı tahminlerine kaynaklık eden tahrir defterleri, mühimme defterleri, seyahatnameler, vakfiyeler, salnameler gibi belgelere dayanmaktadır (Doğanay 1994;143).

Osmanlı Devleti döneminde ilk resmi nüfus sayımının II. Mahmut zamanında yapıldığı bilinmektedir. Bu sayıma göre askerlik yapmaya elverişli olan erkekler ile çocuk yaşta olanlar ve ihtiyarlar olmak üzere iki kısım olarak erkek nüfusu yazılmıştır. Osmanlı Devleti'nde yapılan bu ilk resmi sayımda kadın ve kız çocuğu nüfusu hakkında bilgi bulunmamaktadır (Karpaz, 2003; 150).

Tablo 4. XIX. Yüzyılda Sandıklı İlçesi Nüfusu (1906)

Kaza	Nüfus			
	Toplam		Rum, Protestan, Katolik ve Yahudi	Ermeni
	Erkek	Kadın		
Sandıklı(Şeyhlü, Geyikler, Dazkırı)	46.223	45.800	392	149

Kaynak: 1906 Hüdavendigâr Salnamesinden derlenmiştir.

Tablo 4'te cumhuriyet öncesi Sandıklı ilçe nüfusu incelendiğinde toplam nüfusun 92.023 olduğu bunun 46.223'ünün erkek, 45.800'ünün kadın olduğu görülmektedir. Toplam nüfusun içinde 392 kişinin Rum, Protestan, Katolik ve Yahudi 149 kişinin Ermeni olduğu görülmektedir. Osmanlı Devleti'nin ilk yıllarında ele geçirilen yerlerden getirilen kişilerin Anadolu'ya yerleştirildiği tablo 4'te açıkça görülmektedir. Sandıklı ilçesine gayri müslimlerin ne zaman ve hangi yolla gelip yerleştikleri kesin olarak bilinmemektedir. Ancak XVI. yüzyıldan itibaren Ermeni ve Yahudilerin Müslümanlardan ayrı mahallelerde yaşadıkları bilinmektedir. Ermeni nüfusu yüzyılın sonunda iki mahalleye yükselmiştir. XVII. ve XVIII. Türk ve Müslüman nüfusta ki artış gayri müslimlerde görülmemektedir. Nüfus içerisinde Ermeni nüfusun fazlalığı göze çarparken Yahudi nüfusunun gittikçe azaldığı görülmektedir. Tanzimat'ın ilanına kadar gayri müslimler Müslümanlardan ayrı yaşarken, Tanzimat'tan sonra aynı mahallede birlikte yaşamaya başlamıştır (Afyon kütüğü,267).

Tablo 5. XIV. Yüzyılda Sandıklı İlçesi Bağlı Köy Sayıları(1906)

	Vasfi	Köy Sayısı
Sandıklı	Mrk. Nahiye	37
Hocalar	Nahiye	22
Çukurca	Nahiye	7
Kızıl-Viran	Nahiye	11
Kınk	Nahiye	16
Geyikler(Dinar)	Nahiye	36
Çivril	Nahiye	27
Şeyhlü	Nahiye	22
Kırgıllu (İncirli)	Nahiye	18
Dazkırı	Nahiye	23
Çardak	Nahiye	10

Kaynak: : 1906 Hüdavendigâr Salnamesinden derlenmiştir.

Tablo 5’te 1906 yılında merkez nahiye olan Sandıklı merkez nahiyesinde 37 köy bulunmaktadır. Kendisine bağlı 10 nahiye bulunan Sandıklı merkez konumundadır. Sandıklı nahiyesine bağlı toplam 229 köyün olduğu görülmektedir.

Tablo 6’da görüldüğü gibi geçmiş yıllarda nüfusun çevresindeki yerleşim birimlerine göre fazla olması Sandıklı ilçesinin merkez konumunda olduğunun kanıtıdır. Merkezi bir konuma sahip olmasının nedeni, o dönemde rüştiyelerin iptidai mekteplerinin ve medreselerin bu bölgede kurulmuş olmasıdır. Tablo 6’da görüldüğü gibi Afyonkarahisar’dan sonra en fazla nüfusa sahip olan yerleşim yeri Sandıklı’dır.

Tablo 6. XIX. Yüzyılda Dönem Nüfusu (1831 Sayımına göre Karahisar-ı Sahip Sancağı Erkek Nüfus Dağılımı)

KAZA (İLÇE)	NÜFUS				
	İslâm		Gayri Müslim		Yekûn
	Sagır ve Kebir (Küçük ve Büyük)	Muvafık (Uygun olanlar)	Cizye Güzar (Gayri Müslüm Genç)	Baki (Geriye Kalan)	Toplam
Karahisâr-ı Sahip (Afyonkarahisar)	8.523	4.823	659	421	14.426
Sandıklı (Sandıklı)	5.295	2794	0	0	8089
Şuhut (Şuhut)	1936	1039	0	0	2.975
Sincanlı (Sinanpaşa)	1.738	1.023	0	0	2761
Karamık (Karamık)	430	239	0	0	669
Çay (Çay)	1.200	576	0	0	1.776
Çola (Haydarlı)	155	71	0	0	226
Bolvadin (Bolvadin)	2.655	1468	0	0	4.123
Hanbarçın (Bayat)	2.239	1.453	0	0	3.692
Nevahî-i Barçın (Kemer kaya)	2.595	1672	0	0	4267
TOPLAM	26.766	15.158	659	421	43.004

Kaynak: Afyonkarahisar kütüğünden yararlanılarak hazırlanmıştır (2001)

Tablo 7 incelendiğinde Sandıklı ilçesinin cumhuriyet öncesi eğitim durumu incelendiğinde görüldüğü gibi 1883 yılında medreselerde eğitim gören öğrenci sayısı 153, 1889 yılında 526, 1900 yılında 362, 1903 yılında ise 444 öğrenci olduğu görülmektedir. 1883 yılından sonra öğrenci sayısının artması yeni medreselerin açılması ve müderrislerin gelmesinden kaynaklanmaktadır. Bu zamanda birçok medresenin varlığı eğitim ve öğretime verilen önemin göstergesidir.

Tablo 7. Sandıklı İlçesi Cumhuriyet Öncesi Eğitim ve Öğrenci Sayıları (1883–1903)

Medresenin Adı	Mahalli	Müdürrisi	Öğrenci Sayısı			
			H.1301 M.1883	H.1317 M.1899	H.1319 M.1900	H.1321 M.1903
Cami-i Kebir	Sandıklı Kasb.	Müftü M.Emin Ef.	8	122	7	10
Havai	Çay Mah.	M.Emin Ef.	70	7	125	143
Yalıncağ Sultan	Çakır Mah.	M.Emin ve Hasip Ef.ler	75	132	120	135
Carancı	Çay Mah.	Ali Ef.Ali Vehbi Ef. Abdullah Ef.		120	25	82
Sülek	Ece Mah.	Süleyman Ef.		80	20	19
Şeyh Yahşili zade	Ece Mah.	Ahmed Ef.		25	5	13
Hadim Sultan	Çay Mah.	Abdullah Ef.Mehmet Ef.		40	60	42

Kaynak: Osmanlı salnamelerinden derlenmiştir (1883–1903).

Selçuklu ve Osmanlı eğitim sisteminde medreselerin önemi büyüktür. Türklerin Afyonkarahisar ve çevresini fethetmesinden sonra halkın dini ve ilmi ihtiyacını karşılamak için camilerin yanı sıra eğitim kurumlarına da önem vermiştir. Tekke ve zaviyelerin kapatıldığı 1924 yılına kadar Sandıklı’da faaliyet gösteren eğitim kurumları:

Sıbyan mektepleri: 5-6 yaşlarındaki çocukların okutulduğu Sıbyan mekteplerinden H:1302-M:1885 tarihli salnameye göre Sandıklı’da 28 okul ve bu okullarda öğrenim gören 1100 öğrencinin olduğu belirtilmektedir. Bu mekteplerin özelliği, bütün masrafların halk tarafından kurulan vakıflar tarafından karşılanmasıdır. Diyebiliriz ki Sandıklı o dönemde vakıflaşmada ileri seviyede bir kazadır (Karakuş,2008;90).

İptidai Mektepler: Bu mektepler, Sıbyan mekteplerinin yanı sıra, Avrupa tarzı eğitim vermek için açılan ilkokullardır. Sandıklı’da XIX. yüzyılda, Sandıklı Kız Mektebi (1898’den önce) açılmıştır. Sandıklı Mekteb’i İptidaisi ise 1885 yılında açılmıştır. Diğer mekteplerden, Kız Mekteb-i İptidaisi, Hisar mahallesi Mekteb-i İptidaisi, Terakki Mekteb-i İptidaisi ve Çivril mekteb-i İptidaisi’nin 1898 yılından önce açılmıştır. XX. yüzyıl başlarında ise Sandıklı Çay Mahallesi Mekteb-i İptidaisi açılmıştır(1904). 1907 yılı salnamelerine göre Sandıklı kazasındaki ibtidaiye (İlkokul) mektebi sayısı 113 olup 1949 öğrencisinin bulunduğu belirtilmektedir. Sandıklı ve diğer kazaların bir karşılaştırılması yapıldığında Sandıklı’da okul

sayısının oldukça fazla, öğrenci sayısının ise az olduğu göze çarpmaktadır. (Aziziye, Emirdağ kazasında ise okul sayısı az, öğrenci sayısı fazladır). Bu rakamlara göre Sandıklı kazasındaki nüfusun yaşayan göçebe (Yörük - Türkmen) aşiret nüfusunun fazla olmasından kaynaklandığını söylenebilir (Karakuş,2008;90).

Medreseler: 1901 yılı kayıtlarına göre Sandıklı kazasında 9 nahiye ve köylerinde 21 adet medresenin olduğunu görülmektedir. 1924 yılına kadar faaliyet gösteren medreseler, dönemin Maarif Salnamelerine göre Sandıklı kaza merkezinde, Havai Ahmet Efendi Medresesi (1761'den önce), Cami-i Kebir (Katip İshak Hacı Ömer Ağa) Medresesi ile Şeyh Mehmet Efendi Medresesi'nin (1795'ten önce) açıldığı görülmektedir. Yine 1800'lü yıllardan itibaren Sandıklı kaza merkezinde 1872'den önce Yalınca, Carancı, 1883'ten önce Nureddin, 1899'dan önce Sülek, Şeyh Yahşilizade, Hadim Sultan, Geyikler (Dinar) Nahiyesi, Abdi Bey Medreseleri'nin açıldığı kaydına rastlanmaktadır. XX. yüzyıl başında, 1899-1903 yıllarında Maarif Salnameleri kayıtlarına göre, Karahisar-ı Sahib sancağı merkez kaza ve Bolvadin kazalarında on dokuzar medresede, Sandıklı'da 30 medresede, Aziziye'de ise 11 medresede eğitim yapıldığı görülmektedir. 1903 yılında Karahisar-ı Sahib kazasındaki medreselerde 789 öğrenci, Aziziye'de 431, Bolvadin'de 176, Sandıklı'da 1289 öğrenci bulunmaktadır (Karakuş,2008;90).

Rüştiye Mektepleri: Sultan II. Mahmut zamanında açılan ve 4 yıllık eğitim veren bu okullardan "Sandıklı Rüştiyesi" adıyla 1896 yılında bir mektep bulunmaktadır. Bu yüzyılın son çeyreğinde ise, Koçhisar köyünde Seyyid Yusuf bin Seyyid Mehmet Muallimhanesi olduğunu görülmektedir. Bu dönemde Sandıklı'da, Sandıklı Erkek Rüştiyesi (1894'ten önce) Sandıklı Kız Rüştiyesi (1898'den önce) olmak üzere iki rüştiyenin açıldığı anlaşılmaktadır. H.1324 / M.1906 Hüdavendigâr Salnamesine göre Sandıklı kazasında bulunan 113 okulda 1.949 öğrenci okumaktadır. XVI. yüzyılda Afyonkarahisar ve kazalarında 104 zaviye bulunmakta olup bunun 38'i Sandıklı kazasındadır. H.1302-M.1885 yılı salnamelerine göre, kasabada bulunan kız ve erkek ilkokul sayısı 28 adet olup toplam 1100 öğrenci okumaktadır. Selçuklularla başlayan eğitim sürecinden günümüze kadar eğitim sürecinin her evresinde yerini alan Sandıklı ilçesinin bulunduğu coğrafya ile ne kadar önemli ve ne kadar eski bir yerleşim yeri olduğu görülmektedir.

2.2.2.Cumhuriyet Dönemi Nüfusu

Tablo 8. Sandıklı İlçesinde Şehir ve Kır Nüfusunun Yıllar İtibariyle Sayısal Verileri (1935–2009)

Yıllar	Şehir Nüfusu	Kır Nüfusu	Toplam
1935	8155	36579	44634
1940	6879	38562	45441
1945	7937	41177	49114
1950	8004	45209	53213
1955	8095	48506	56601
1960	9357	53614	62971
1965	10192	56529	66721
1970	11056	58580	69635
1975	13081	60810	73991
1980	16041	57472	73513
1985	19398	59879	79277
1990	22359	34891	57250
2000	37804	38814	76618
2007	33856	27987	61843
2008	33371	28051	61422
2009	33334	27780	61114

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir (2009).

Tablo 8'e bakıldığında cumhuriyet döneminden bu zamana kadar yapılan nüfus sayımlarında ilçe nüfusu kır nüfusundan az iken 2000 yılından sonra şehir nüfusu kır nüfusunu yakalamış 2007 yılından sonra da şehir nüfusu kır nüfusunun önüne geçmiştir. Bunun temel nedeni ise çalışmamız sırasında yaptığımız görüşmelerden elde ettiğimiz veriler doğrultusunda kırsal yerleşmelerde yaşanan işsizlik sorunu, kırsal yerleşmelerde yaşayan öğrencilerin eğitim öğretim için şehir merkezine yerleşmesi olduğu tespit edilmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar Sandıklı kazasının idarî sınırı şimdiki Denizli Başçeşme'ye kadar uzanmaktaydı. Salnamelerde Geyikler (Dinar), Dazkırı ve Seyhlü'nun (Çivril) nahiye olarak Sandıklı kazasına bağlı olduğu bilinmektedir. 1926 yılında yapılan idari taksimatta bu nahiyeler Sandıklı'dan ayrılmışlardır. Dinar Afyon'a bağlı bir ilçe olmuş, Dazkırı Dinar'ın bir beldesi haline getirilmiştir. Çivril de Denizli'ye bağlanmıştır. Dazkırı 1959'da ilçe olmuştur (Özav,1995;83).

Bu bilgiler Sandıklı'nın geçmiş yıllarda coğrafyası ve nüfusuyla çevresindeki yerleşim birimlerine göre daha fazla gelişmiş olduğunun bir göstergesidir. Tablo 8 incelendiğinde genel nüfus seyrinin artış şeklinde olduğunu belirtmek mümkündür. Araştırma sahası ile ilgili şehir ve kırsal nüfusuna ait ilk verilere 1935 sayımı ile ulaşılmaktadır. Bu dönemde Sandıklı ilçesine bağlı 56 yerleşim yeri mevcuttur. Aynı yıl ilçede toplam 44.634 kişi bulunmaktadır. Bu nüfusun ancak 8.155'i merkezde ikamet ederken, 36.479'u kırsal yerleşmelerde yaşamaktadır. 2000 yılına gelindiğinde ise şehir nüfusu 37.804 olurken kırsal nüfusu 38.814 kişi olmuştur. 65 yıllık süreçte özellikle şehir nüfusu yaklaşık % 475 artarken, kırsal nüfusunun daha az arttığı görülmektedir. 1935 yılından 2000'li yıllara kadar kırsal nüfusunun sürekli azalması şehir nüfusunun artması kırsal kesimlerden kente göçün kanıtıdır. Bu şekilde göç olmasının nedeni kırsal kesimlerde iş gücünün azalması, eğitim olanaklarının yetersiz olması, kırsal kesimlerde göçü hızlandırmıştır.

Sandıklı ilçesinde şehir merkezi nüfusu kırsal nüfusa göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle değerlendirme yapılırken ilçenin şehir nüfusu ile kırsal nüfusunun gelişimini ayrı ayrı ele almak daha doğru olacaktır. Sandıklı ilçesinde cumhuriyet sonrası eğitime bakıldığında 1946 yılında açılan Sandıklı İsmet İnönü Ortaokulu 1968–1969 öğretim yılından itibaren Sandıklı Lisesi adıyla ortaokul ve lise birleşik olarak eğitim-öğretime devam etmektedir. Sandıklı ilçesinde cumhuriyet sonrası eğitime bakıldığında 1936 yılında Ali Çetinkaya İlkokulu öğretime açılmıştır. 1957–1958 öğretim yılında Pratik Kız Sanat Okulu açılmıştır. 1965–1966 yılında Kız Meslek Ortaokulu, 1968–1969 öğretim yılında Kız Meslek Lisesine dönüştürülmüştür. 1969 yılında temeli atılan ve halk tarafında yaptırılan Pratik Sanat Okulu 1973–1974 yılında eğitim öğretime başlamıştır ve 1977–1978 yılında Endüstri Meslek Lisesine dönüştürülmüştür. Bu okulda metal işleri, mobilya ve dekorasyon, elektrik, tesviye bölümleri bulunmaktadır. İstasyon Caddesi üzerinde bulunan, 1960

yılında Kuran Kursu olarak açılan ve 1968 yılında bir kat daha ilave edilen bina 1975–1976 yılında İmam Hatip Lisesi olarak eğitim öğretime başlamıştır (Sandıklı Dünü Bugünü Sayı:1 Sayfa:13).

2.2.3. Şehir Nüfusu

Tablo 9. Sandıklı İlçesinde Şehir Nüfusunun Rakamsal ve Oransal Dağılımı

YILLAR	Nüfus	Yıllık Artış Yüzdesi
1935	8155	-
1940	6879	-3.1
1945	7937	3.0
1950	8004	0.1
1955	8095	0.2
1960	9357	3.1
1965	10192	1.7
1970	11056	1.6
1975	13081	3.5
1980	16041	4
1985	19398	3.8
1990	22359	2.8
2000	37804	5.3
2007	33856	-1.4
2008	33371	-1.4
2009	33334	-0.1

Kaynak: TÜİK verilerine derlenmiştir.

Tarihsel birikimi, eski zamanlardan beri yerleşim alanı olması şehir nüfusunun gelişimini etkileyen önemli bir süreçtir. İlçe merkezinde 1869 yılında belediye teşkilatı kurulmuştur. Cumhuriyetin ilanından sonra yapılan nüfus sayımı incelendiğinde özellikle 1935–1940 yılları arasında bir azalışın olduğu tespit

edilmiştir. Nitekim 1935'te 8.155 olan nüfus 1940 yılında 6.879'a gerilemiştir. % -3,1'lik bu azalmada II. Dünya Savaşı süreci ile seferberliğin etkisi ve sonrasında ortaya çıkan olumsuz şartların etkisi söz konusudur. Daha sonraki yıllarda nüfus 1955'e kadar hep aynı seviyelerde kalmıştır. 2000 yılına kadar artan nüfus bu yıldan sonra azalmıştır. İlçe nüfusunun azalmasındaki etken ise Sandıklı ilçesine bağlı olan Kızılören ve Hocalar kasabalarının Sandıklı'dan ayrılmasıdır.

Kırsal yerleşmelerin nüfus artışlarının sayım yıllarına göre gösterdiği değişiklikler incelendiğinde ilk dikkati çeken özellik, yıllık nüfus artış hızının oldukça yavaş olmasıdır. Tablo 10 incelendiğinde 1935–2009 nüfus sayım sonuçları karşılaştırıldığında, kırsal nüfusta ciddi bir artış olmadığı görülmektedir. 1935'te 36.479 kişi olan nüfus 2009 yılında 27.780 olmuştur. Buna karşılık nüfusun bu iki dönem içerisindeki seyri farklı olmuştur. Sandıklı'da kırsal nüfus gelişimi açısından 1975 yılı ve 1990 yılı önemli dönüm noktalarıdır.

Tablo 10 incelendiğinde Sandıklı ilçesinin yaklaşık 110 yıl önceki tarihsel gelişiminde kendisine komşu olan yerleşim yerlerinin de bağlı olduğu yaklaşık 215 köyü olan büyük bir yerleşim yeri olduğu görülmektedir. Bu yerleşim yerlerinin ayrılmasından sonra Sandıklı ilçesinde köy sayısı 66'ya, kasaba sayısı da 10'a kadar düşmüştür. Sandıklı'da 1990 yılına gelindiğinde kırsal nüfusun ciddi bir düşüş yaşadığı tespit edilmiştir. Öyle ki nüfus, 1985–1990 döneminde 24.988 kişi azalmıştır. Bu da yıllık ortalama % -8,3 azalış demektir. Bu önemli düşüşün sebebi 1990 yılında ilçeden ayrılan Kızılören ve Hocalar ilçelerinin birçok köy ve kasabayı kendi idari sınırlarına katmasıdır. Doğal nüfus artışına rağmen kırsal yerleşmelerde nüfusun azalmasına bir diğer etken ise işsizlik ve bunun sonucu olarak da yapılan göçlerdir.

Bazı yıllara ait salnameler Sandıklı'da eğitim ve öğretimden sorumlu bir komisyonu olduğu belirtilir. Salmelerde "Maarif Komisyonu" olarak geçen bu komisyon 1885-1886, 1892, 1896 yıllarına ait salnamelerinde sadece ismen bahsedilmiştir. H.1324/M.1906 tarihli salnamede ise komisyonun ismi ile komisyonu oluşturan üyeler de belirtilmektedir. Buna göre Maarif Komisyonu'nun başkanlığını Naîb, başkan yardımcılığını ise Müftü yürütmekteydi. Komisyonda biri katiplik

görevini de üstlenmiş olan dört Müslüman üye de bulunmaktaydı (1317 H.(1899 M.) tarihli Hüdavendigâr Vilayeti Salnamesi, s.128).

2.2.4. Kır Nüfusu

Tablo 10. Sandıklı İlçesinde Kır Nüfusunun Rakamsal ve Oransal Dağılımı

Yıllar	Nüfus	Yıllık Artış Yüzdesi
1935	36579	-
1940	38562	1.1
1945	41177	1.4
1950	45209	2.0
1955	48506	1.5
1960	53614	2.1
1965	56529	1.1
1970	58580	0.7
1975	60810	0.8
1980	57472	-1.1
1985	59879	0.8
1990	34891	-8.3
2000	38814	1.1
2007	27987	-3.9
2008	28051	0.2
2009	27780	-0.9

Kaynak: TÜİK verilerine göre derlenmiştir.

Kırsal yerleşmelerin nüfus artışlarının sayım yıllarına göre gösterdiği değişiklikler incelendiğinde ilk dikkati çeken özellik, yıllık nüfus artış hızının oldukça yavaş olmasıdır. Tablo 10 incelendiğinde 1935–2009 nüfus sayım sonuçları

karşılaştırıldığında, kırsal nüfusta ciddi bir artış olmadığı görülmektedir. 1935'te 36.479 kişi olan nüfus 2009 yılında 27.780 olmuştur. Buna karşılık nüfusun bu iki dönem içerisindeki seyri farklı olmuştur. Sandıklı'da kırsal nüfus gelişimi açısından 1975 yılı ve 1990 yılı önemli dönüm noktalarıdır.

1990–2000 dönemleri arasında nüfusta bir artış söz konusu olmuştur. Bu sayım devreleri arasında nüfusta yıllık ortalama % 1,1'lik bir artma görülmüştür. Bu artışın doğal nüfus artışının bir sonucu olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca Afyon il merkezi ve Sandıklı ilçe merkezinde oturan ve kırsal yerleşmelerle ilişkisini kesmemiş bazı ailelerin, sayımlara köylerinde katılmalarının da kırsal nüfus artışlarında etkili olduğu görülmektedir. Tüm bunlar kırsal nüfustaki değişimleri belirleyen önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 11'de Sandıklı ilçesinde nüfusun yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında genellikle kadın erkek nüfusunun birbirine paralel olarak değiştiği gözlenmektedir. En fazla nüfusa sahip olan yaş grubu 25–29, en az nüfusa sahip yaş grubu ise 90+ olduğu görülmektedir. Son yıllarda nüfus artışının düştüğü 0–4 yaş grubundaki kişi sayısının 5–9 yaş grubundakinden az olmasından anlaşılmaktadır.

Sandıklı ilçesinin tarihsel gelişimi incelendiğinde eski bir yerleşim yeri olmasına karşın şehir nüfusu sınırlı kalmıştır. Türkleşmeye başladığı dönemden kısa bir süre sonra bölge 1243'te Moğol istilasına uğramış ve düzen değişmiştir. Beylikler dönemi sonunda Osmanlı yönetimine geçilmiş, 1402 Ankara Savaşı ile düzen yeniden bozulmuştur. Tekrar Osmanlı hâkimiyetine geçen bölgede yine kısa süre sonra ortaya çıkan "Celali İsyanları" sonucunda düzen yeniden bozulmaya başlamıştır. 1893 yılında Osmanlı genel nüfus sayımına göre nüfus 73.477'dir (Aysoy,M.2003;101).

Tablo 11. Sandıklı İlçesinin Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusu 2009

Yaş Grubu	Toplam	Kadın	Erkek
0-4	4.400	2.205	2.195
5-9	4.449	2.252	2.197
10-14	4.535	2.302	2.233
15-19	4.636	2.400	2.236
20-24	4.707	2.237	2.470
25-29	5.014	2.663	2.351
30-34	4.502	2.284	2.218
35-39	4.469	2.250	2.219
40-44	3.859	1.881	1.978
45-49	4.136	1.986	2.150
50-54	3.562	1.713	1.849
55-59	2.972	1.419	1.553
60-64	2.776	1.259	1.517
65-69	2.287	1.029	1.258
70-74	1.941	846	1.095
75-79	1.632	710	922
80-84	961	375	586
85-89	234	73	161
90+	42	14	28
TOPLAM	61.114	29.898	31.216

Kaynak: TÜİK verilerine göre derlenmiştir.

Geçen zaman içerisinde nüfus artışı hem idari yeniden yapılanmayla hem de Osmanlının kaybettiği topraklardan getirdiği nüfusu bu bölgede iskân ettirmesiyle açıklanabilir. II. Dünya savaşı yıllarında yeniden gerileme kaydettikten sonra 1950’li yıllardan itibaren merkez nüfusu dikkate değer bir artış hızı kazanmıştır. Bu durum köylerden şehir merkezine göçün sonucudur. Diğer yandan dışarıya göç verme

sürecide bu dönemde başlamıştır.1965–1970 dönemine ait araştırmalar bölgeye diğer illerden 22.310 kişinin gelmesine karşılık 61.940 kişinin dışarıya göçtüğünü göstermektedir. Bu sayının toplam nüfus içindeki payı %15’dir. Bu oranda yurt dışına göçün ne kadar fazla olduğunu göstermektedir. 1964–1973 yılları arasında yurt dışına başvuru sayısı 29.563 kişidir. Bu dönemde ki başvuru sahiplerinin çoğu yurt dışına gitmiştir. Sandıklı günümüzde otuz binin üzerinde bir nüfusa sahiptir. Mekan hem geleneksel merkezini hem de dokusunu kaybetmiştir.

2.3. EKONOMİK COĞRAFYA

Sandıklı ilçesinin ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayalıdır. Günümüzde ilçedeki tarım faaliyetleri büyük ölçüde modern tarım makineleri ile yapılmaktadır. Sandıklı ilçesinin en önemli tarım ürünlerinin başında patates gelmektedir. Ayrıca buğday, arpa, fiğ, şeker pancarı, haşhaş, vişne ve kiraz diğer önemli tarım ürünleridir. İlçede hayvancılık tarımla beraber yapılmaktadır. Ova köylerinde küçükbaş ve büyükbaş, dağ köylerinde ise genelde küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılmaktadır. Sandıklı ilçesinde 29.021 adet büyükbaş, 39.148 adet küçükbaş, 627.030 adet kanatlı kümes hayvanı, 1.145 adet arı kovanı bulunmaktadır. Özellikle tarıma dayalı sanayinin gelişmesi Sandıklı ilçesinin ekonomisine de önemli bir değer katmıştır Tablo 12 ve Tablo 13 incelendiğinde Sandıklı ilçesinin arazi dağılımı bunun içerisinde kullanılan kullanılmayan ve nadasa bırakılan alanı görmek mümkündür. (Sandıklı İlçe Tarım Müdürlüğü verilerinden derlenmiştir).

Tablo 12. Sandıklı İlçesinde Tarım Alanlarının Dağılımı

Tarla	Meyve	Sebze	Bağ	Kullanılmayan	Nadas	Toplam
50579	700	340	135	1151	500	63.020

Kaynak: İlçe Tarım müdürlüğü verilerinden derlenmiştir.

Tablo 13. Sandıklı İlçesinde Arazinin Sulama Durumu

Devletçe sulanan (Hektar)	Halkça sulanan (Hektar)	Toplam sulanan (Hektar)	Toplam tarım alanı (Hektar)	Sulanan alanın oranı (%)
4303	4316	8619	63.020	13.7

Kaynak: İlçe Tarım Müdürlüğü verilerinden derlenmiştir.

Sandıklı ilçesinde organize sanayi bölgesinin parselizasyon işlemi 2009 yılında tamamlanmış olup alt yapı ile ilgili çalışmalar bittikten sonra yeni sanayi tesisleri için arsa dağıtımına başlanacaktır. 300 hektar alanın şu anda 50 hektarının parselizasyonu yapılmış olup değişik miktarlarda 59 adet arsa mevcuttur. Organize sanayi tesislerinde faaliyete geçtikten sonra Sandıklı ekonomisi için önemli bir gelir kaynağı ve iş sahası olacaktır (Sandıklı Ticaret ve Sanayi Odası verilerinden derlenmiştir).

Sandıklı Ticaret ve Sanayi Odasında 7 meslek gurubu mevcuttur.

480 adet şahıs firması, 290 adet limited şirket, 18 adet anonim şirket, 52 adet kooperatif, 7 adet banka bulunmaktadır.

Osmanlı Devleti döneminde Sandıklı ekonomik yönden çevre şehirlerden daha gelişmiş bir durumdaydı. Padişah II. Mahmut'un emriyle 1808 yılında "Sandıklı Altını" adında paranın bastırılması ve o dönemin haşhaş üretiminin büyük kısmının Sandıklı'da yapılması ve Osmanlı Bankasının 1912'de Sandıklı'ya bir şube açması ekonomik gelişmişliğin bir göstergesidir. İlçede eskiden haşhaş, buğday, arpa, nohut, üzüm ve her çeşit sebze ve meyveler yetiştirilmekte iken son yıllarda yine tahıl başta olmak üzere şeker pancarı ve patates yetiştiriciliği önem kazanmıştır. Buradaki etken 1950'li yıllarda sulu tarıma geçilmesi olmuştur. Meyve ve sebze üretimi ise tahıla ve endüstri bitkileri haşhaş ve şekerpancarı üretimine oranla daha az ve yetersizdir. Bu nedenle ilçenin ihtiyacı çevre şehirlerden karşılanmaktadır (Aysoy,M.2003;103).

İlçe halkının ekonomik gücü bölgede yetiştirilen tarım ürünlerinin o yılki fiyatlarıyla yakından ilgilidir. İlçe de bulunan özel öğretim kurumlarına (dershane) olan talep bölge halkının o yıl ki kazancıyla yakından alakalıdır. Kazancın fazla olması hane halkının eğitime ayırdığı bütçeyi artırmaktadır. Sandıklı ilçesi merkezinde, köy ve kasabalarında yapılan görüşmelerde bölge halkının ekonomisinin temelini tarımın oluşturduğu, ilçe merkezinde bulunan esnafın, sanayicinin, resmi ve özel kurumların ekonomik faaliyetlerini tarım üzerine kurdukları görülmektedir. Bölge 1970'li yıllarda yurt dışına çok fazla işçi göndermiştir. 2000'li yılların başına kadar Sandıklı ilçesine yatırım yapan gurbetçilerin son yıllarda hiçbir yatırım yapmadığı görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

SANDIKLI'DA NÜFUSUN EĞİTİM DURUMU-COĞRAFYA İLİŞKİSİ

1-SANDIKLI İLÇESİNDE NÜFUSUN GENEL EĞİTİM DURUMU

1.1. SANDIKLI İLÇESİ NÜFUSUNUN ÖĞRENİM DURUMU

Tablo 14. Sandıklı İlçesinde Eğitimin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2010)

Yaş grubu	Cinsiyet	Okuma yazma bilmeyen	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	İlkokul mezunu	İlköğretim mezunu	Ortaokul veya dengi okul mezunu	Lise veya dengi okul mezunu	Yükseköğül veya fakülte mezunu	Yüksek lisans mezunu	Doktora mezunu	Bilinmeyen	Toplam
Haz.13	E	23	1.950		134						50	2.157
	K	21	1.861		186						51	2.119
14-17	E	1	154		843		5				11	1.014
	K	1	143		771		9				9	933
18-21	E	9	40		395		543	27			26	1.040
	K	4	34		439		562	25			31	1.095
22-24	E	2	7	59	201		348	100	2		102	821
	K	10	7	155	225		377	125	1		19	919
25-29	E	4	15	336	124	176	553	247	13	1	114	1.583
	K	18	23	554	78	109	475	192	6		52	1.507
30-34	E	12	24	444	15	150	506	204	12	1	35	1.403
	K	30	26	718	6	114	335	139	6	1	24	1.399
35-39	E	10	14	522	6	179	362	214	10	4	25	1.346
	K	37	39	828	3	122	186	65	1		20	1.301
40-44	E	11	18	481	3	145	222	124	5		13	1.022
	K	49	36	726		85	112	31			24	1.063
45-49	E	9	17	542	2	151	197	97	3		19	1.037
	K	59	55	829	1	57	76	16	2		23	1.118
50-54	E	16	10	485	4	109	115	123	2		19	883
	K	150	77	573		42	41	23			27	933
55-59	E	11	26	406		90	72	83	3	1	14	706
	K	154	75	403		15	26	6			25	704
60-64	E	14	36	341		74	46	41	2		15	569
	K	182	97	318		15	4	6			22	644
65 +	E	136	167	712		68	42	30	2	1	42	1.200
	K	718	204	551		12	6	3			56	1.550
	Top.	1.691	5.155	9.983	3.436	1.713	5.220	1.921	70	9	868	30.066

Kaynak: 2010 TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Nüfusun eğitim profili genellikle okur-yazar oranının belirlenmesinde önemlidir. Bir ülke nüfusunun eğitim düzeyi, sadece okur- yazarlık oranı ile ölçülemez, ülkedeki okullaşma oranı, okul çağı nüfusunun eğitim kademeleri arası öğrenci akışı, okul-öğretmen-öğrenci sayısı, ülke nüfusunun ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim mezunlarının birbirine ve ülke nüfusuna oranları gibi kriterlerde dikkate alınmalıdır (Doğanay, H,1994).

1.2. İLKOKUL VE İLKÖĞRETİM MEZUNLARININ DURUMU

Tablo 14’te Sandıklı ilçesinde nüfusun öğrenim durumu incelendiğinde 9983 ilkokul mezunu bunlardan 4328’i erkek 5655’i kadın olduğu görülmektedir. Sandıklı ilçesi genelinde ilkokul mezunlarının % 56’sını kadınlar % 44’ünü erkekler oluşturmaktadır. Erkek ilkokul mezunlarının sayısının en fazla olduğu yaş aralığı 542 kişi ile 45–49 grubudur. Kadın ilkokul mezunlarının sayısının en fazla olduğu yaş aralığı ise yine 828 kişi ile 45–49 gurubudur. İlkokul mezunu sayısının 18–21 yaşından sonra görülmemesinin nedeni 8 yıllık zorunlu eğitimin başlamasından kaynaklanmaktadır. İlköğretim mezun sayısı ise 3436’dır. Bunlardan 1727’si erkek 1709’u kadındır. Erkek ilköğretim mezunlarının en fazla olduğu yaş aralığı 843 kişi ile 14–17 yaş grubudur. Kadın ilköğretim mezunlarında ise 771 kişi ile yine 14–17 yaş grubudur. Bu yaş gruplarında mezun sayılarının fazla olması ilköğretimin zorunlu olmasından kaynaklanmaktadır. Sandıklı ilçesinde okuma yazma bilmeyen kişi sayısı 1691 kişidir. Bunlardan 1433’ü kadın 258’i erkektir. Kadın ve erkek sayısı arasında aşırı farkın olması cumhuriyetin ilk yıllarında kadınların okula gönderilmemesi ve okuma yazmaya karşı halkın bilinçli olmamasındandır. Ayrıca erkeklerde okuma yazma oranının fazla olmasında ki bir diğer etken ise askerde “ Ali Okulları” olarak adlandırılan okuma yazma kurslarının da okuma yazma öğrenmeleridir. Tablo 14’te okuma yazma bilen fakat okul bitirmeyen kişi sayısı ise 5155’dir. Bunlardan 280 kişi erkek 2675’i ise kadındır. Son yıllarda okul bitirmeyen fakat okuma yazma bilen kişi sayısının fazla olması Halk Eğitim Merkezlerinde yapılan çalışma ile okuma yazma bilmeyen kişilere eğitim verilmesidir. Yine TÜİK verilerine göre Afyonkarahisar ilinde ilkokul mezunu 98859 kişi bunlardan 56073’ü kadın 42786’sı erkektir. İlkokul mezunlarının % 56’sı kadın %44’ü erkektir. İlkokul mezunu kadınların en fazla olduğu yaş aralığı 8081 kişi ile 35-39 yaş grubudur. İlkokul mezunu erkeklerin en fazla olduğu yaş grubu 6731 kişi ile 65+ yaş grubudur. Türkiye genelinde ise ilkokul mezunu sayısı 18.523.823 kişi bunlardan 9.586.552’si kadın 8.937.271’i erkektir. Türkiye genelinde ise ilkokul mezunlarında kadınlar % 51’i erkekler ise % 49’u oluşturmaktadır. İlkokul mezunları kadınların en fazla olduğu yaş aralığı 1.459.415 kişi ile 35-39 yaş grubudur. İlkokul mezunları erkeklerin en fazla olduğu yaş aralığı ise 1.134.786 kişi ile 45-49 yaş grubudur. Türkiye geneli Afyonkarahisar il geneli ve Sandıklı ilçesi ilkokul mezunları

incelendiğinde kadın mezunların erkeklerden fazla olduğu görülmektedir. TÜİK verileri incelendiğinde ilkokul mezunu erkek kadın arasındaki farkın diğer eğitim kademelerinde açıldığı görülmektedir. Bunun nedeni ise ilkokulun zorunlu olması daha sonra kadınların okula gönderilmemesi olarak söylenebilir.

1.3. ORTAOKUL VE LİSE MEZUNLARININ DURUMU

Ortaokul mezun sayısı 1713'tür. Bunlardan 1142'si erkek 571'i kadındır. İlkokul ve ortaokulun birleştirilmesinden sonra ilköğretim zorunlu olmasıyla ortaokullar kapatıldı ve ilköğretim zorunlu hale getirildi. Sandıklı ilçesinde ortaokul mezunlarının % 66'sını erkekler % 44'ünü kadınlar oluşturmaktadır. 14-17 yaş gurubuna kadar ortaokul mezunu olmamasının nedeni bu şekilde açıklanabilir. Lise mezun sayısı ise 5.220'dir. Bunlardan 3011'i erkek 2209'u kadındır. Sandıklı ilçe genelinde lise mezunlarının % 57'sini erkekler % 43'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Tabloyu incelediğimizde 20-25 yaş grubunda en fazla lise mezunun olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar'da ortaokul veya dengi okul mezunu 16828 kişi bunlardan 11291'i erkek 5537'si kadındır. Afyonkarahisar'da ortaokul mezunlarının % 67'sini erkekler % 33'ünün kadınlar oluşturmaktadır. Lise ve dengi okul mezunu 64.147 bunlardan 37.345'i erkek 26.802'si kadındır. Afyonkarahisar'da lise mezunlarının % 58'ini erkekler % 42'sini kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise ortaokul veya dengi okul mezunu 2.795.917 kişidir. Türkiye genelinde ise ortaokul mezunlarının % 63'ünün erkekler % 37'sini kadınlar oluşturmaktadır. Bunlardan 1.786.153'ü erkek, 1.009.764'ü kadındır. Lise ve dengi okul mezunu 10.379.231 kişidir. Bunlardan 6.002.688'i erkek 4.376.543'ü kadındır. Bunlardan 2.534.434'ü erkek 1.786.379'u kadındır. Türkiye genelinde ise ortaokul mezunlarını % 57'sini erkekler % 43'ünü kadınlar oluşturmaktadır.

1.4. YÜKSEKÖĞRETİM MEZUNLARININ DURUMU

2010 TÜİK verileri incelendiğinde Sandıklı ilçesinde 1921 üniversite ve fakülte mezunu olduğu görülmektedir. Bunlardan 1290'nı erkek 631'i kadındır. Sandıklı genelinde üniversite mezunlarının % 67'sini erkekler % 33'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Sandıklı ilçesinde yüksek lisans mezunu toplam 70 kişidir. Bunlardan 54'ü erkek 16'sı kadındır. Doktora mezunu ise 9 kişidir. Bunlardan 8'i erkek 1'i kadındır. Görüldüğü gibi bir üst öğrenime geçtikçe kadın nüfusunda gözle

görülür bir azalma olduğu tespit edilmiştir. Tablo 14 incelendiğinde durum tespiti yapılamayan 868 kişinin olduğu görülmektedir. Bunlardan 485'i erkek 383'ü kadındır. Afyonkarahisar'da yüksekokul veya fakülte mezunu 26.960 kişidir. Bunlardan 16.595'i erkek 10.365'i kadındır. Afyonkarahisar'da üniversite mezunlarının % 61'ini erkekler % 29'unu kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye'de yüksekokul veya fakülte mezunu 4.320.813 kişidir. Bunlardan 2.534.434'ü erkek 1.786.379'u kadındır. Türkiye genelinde üniversite mezunlarının % 58'ini erkekler % 42'sini kadınlar oluşturmaktadır. Afyonkarahisar'da 1.489 yüksek lisans mezunu, bunlardan 934'ü erkek 555'i kadındır. Doktora mezunu 550 kişi bunlardan 421'i erkek 129'u kadındır. Türkiye genelinde ise yüksek lisans mezunu 279.268 kişidir, bunlardan 166.285'i erkek 112.983'ü kadındır. Doktora mezunu ise 95.500 kişidir. Bunlardan 61.301'i erkek 34.199'u kadındır. Türkiye geneli, Afyonkarahisar ili ve Sandıklı ilçesi eğitim durumu değerlendirildiğinde ilkökul mezunlarında fazla olan kadın sayısını ortaokul, lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora erkek sayısının geçtiği görülmektedir. Bunlarda temel neden ilkökoldan sonra kadınların okutulmaması olarak gösterilebilir.

2. SANDIKLI İLÇESİNDE ÖĞRENİM DURUMU – COĞRAFYA İLİŞKİSİ

2.1. COĞRAFYA'NIN EĞİTİME OLUMLU VE OLUMSUZ ETKİLERİ

Sandıklı şehir merkezi coğrafi konum itibarı ile dağ eteğinde kurulmuştur. Geniş bir ovaya sahip olan Sandıklı ilçesinde ekonominin temeli tarıma dayanmaktadır. Eğitime önem verilen yerlerin genelde dağlık kesimlerde yer aldığı görülmektedir. Bunun nedeni ise tarım için kullanacak arazilerin olmaması bu yerleşim yerinde yaşayan kişilerin eğitime olan ilgilerinin artmasına ortam sağlamıştır. Gelecekte ailede ki kişi sayısının artacağı, var olan arazinin ailenin geçimi için yetersiz olacağı, iş imkânlarının yetersiz olması eğitime olan ilgiyi artıran etkidir. Sandıklı ilçesinde, Sandıklı Ovası ve çevresinde eğitim öğretim oranının düşük olduğu görülmektedir. Oranın düşük olmasında arazi yapısının verimli olması, tarımdan elde edilen gelirin yüksek olması, yöre halkının maddi gelirlerinin iyi olması ve bunun sonucunda eğitime fazla ilgi göstermemeleri etkili olmuştur.

Sandıklı ilçesinde sulu tarımın yaygın olarak yapılması ilçe ekonomisinin temelini oluşturmaktadır. Tarım sektöründe gelirlerin yüksek olması eğitime olan

ilgiyi olumsuz yönde etkilemektedir. Sandıklı ilçesinin arazi dağılımında ovalık alanda bulunan köy ve kasabalarda arazinin tarıma elverişli olmasından eğitime olan ilgi azdır. Bölge coğrafyasında verimli toprakların varlığı elde edilen gelirlerin yüksek olması ve süreklilik göstermesi gelecek nesiller içinde örnek teşkil etmiş, eğitim öğretim için olumsuz etki yapmıştır. Yine ovalık alanda bulunmasına rağmen eğitime verilen önemin üst düzeyde olduğu yerlerde vardır. Sandıklı –Dinar karayolu üzeri yaklaşık 20. km’inde olan Ekinova köyünde arazilerin tamamı tarıma oldukça elverişlidir. Buna rağmen köy halkının eğitime verdiği önem azalmamıştır. Eğitime olan ilginin gittikçe artması köy halkından Türkiye genelinde birçok üst düzey yöneticinin olması ve her yıl birçok öğrencinin üniversite kazanması gelecek nesillere iyi bir model oluşturduğu için, halkının eğitime olan ilgisinin sürekli artmasındaki en önemli faktördür. Köyde taşınmalı eğitim yapılmaktadır. Bu nedenle köy halkı taşınmalı eğitimin öğrenci başarısını olumsuz etkileyeceği düşüncesi ile ilçe merkezine göç etmektedir. Sandıklı ilçesinde şekerpancarı üretimine bağlı olarak da hayvancılık köy ve kasabalarda tarımın yanında ek olarak yapılmaktadır. Genelde dağlık olan köy ve kasabalarda küçükbaş hayvancılık ovalık alanda bulunan köy ve kasabalarda ise büyükbaş hayvancılık gelişmiştir. Son yıllarda hayvancılıktan elde edilen gelirlerin azalması, halkın bu ekonomik faaliyeti yapmamasına neden olmuştur.

2.2 SANDIKLI İLÇESİNDE OKULLAŞMA ORANLARI

Tablo 15. Sandıklı İlçesinde Okullaşma Oranı 2009

	Erkek	Kız	Toplam	Okullaşma Oranı
Okul Öncesi	-		610	%44
İlköğretim	3237	3082	6319	%100
Ortaöğretim	1372	969	2341	%80
Yükseköğretim			200	%50

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 istatistikleri

Tablo 15 incelendiğinde Sandıklı ilçesinde ilköğretimde okullaşma oranı 1997 yılında uygulamaya başlanan 8 yıllık eğitim süreci ile % 100’lük seviyeye ulaşmıştır. Ortaöğretimde ise bu oran henüz % 100 olmadığını fakat her yıl artış

olduğunu göstermektedir. Tarım sektöründe son yıllarda yaşanan sıkıntılar, tarımsal ürünlerin ekonomik getirisinin geçmiş yıllara göre azalma göstermesi Sandıklı ilçe merkezi, kasaba ve köylerde tarımla uğraşan yöre halkının eğitim ve öğretime olan ilgisini artırmış ve okullaşma oranının artmasına imkân sağlamıştır. Bu sektördeki sıkıntıların her yıl artarak devam etmesi yöre halkında gelecek kaygısına neden olmaktadır. Daha iyi hayat şartlarında yaşamak isteyen öğrenciler kendi köy ve kasabalarında görev yapan öğretmenlerinin de etkisinde kalarak eğitim öğretime geçmiş yıllara göre daha fazla önem vermektedirler.

Tablo 16. Sandıklı İlçesinde Ortaöğretimde (2004–2009) Öğrenci Sayıları

Yıl	Öğrenci Sayısı	Öğretime Katılma Oranı
2003–2004	1900	% 80
2004–2005	1834	%76
2005–2006	2046	%82
2006–2007	2098	% 82
2007–2008	2002	%80
2008–2009	2341	%80

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Tablo 16’da Sandıklı ilçesinde ilköğretimde görülen % 100 lük öğretime katılma oranı ortaöğretimde görmek mümkün değildir. Bunun sebepleri şu şekilde sıralayabiliriz: İlköğretimden sonra maddi imkânsızlıklar nedeniyle okuyamayan öğrenciler, iş hayatına başlamak zorunda kalan öğrenciler ve zorunlu olan ilköğretimini tamamladıktan sonra yurt dışına akrabaları vasıtasıyla çalışmak için giden kişilerden bu oran % 80 civarında kalmıştır.

Tablo 17. Türkiye Geneli Okul, Öğrenci, Öğretmen, Derslik Sayıları (2009)

Eğitim Kademesi	Okul/Kurum Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Derslik Sayısı
Okul Öncesi	26.681	980.654	42.716	45.703
İlköğretim	33.310	10.916.643	485.677	332.902
Ortaöğretim	8.913	4.240.139	206.862	110.310

Kaynak: http://www.turkegitimsen.org.tr/haber_goster.php?haber_id=2659

Tablo 17’de Türkiye genelinde okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretimde ki okul, öğrenci, öğretmen, derslik sayıları verilmiştir. Türkiye genelinde en fazla kurum, öğrenci, öğretmen ve derslik sayısının ilköğretimde olduğu görülmektedir. Bunun ilköğretimin zorunlu olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 18. Türkiye Geneli Okullaşma Oranları (2002-2010)

Okullaşma Oranları	İlköğretim			Ortaöğretim			Yükseköğretim		
	Yıllar	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek
2002-2003	90,98	94,49	87,34	50,57	55,72	45,16	14,65	15,73	13,53
2003-2004	90,21	93,41	86,89	53,37	58,01	48,50	15,31	16,62	13,93
2004-2005	89,66	92,58	86,63	54,87	59,05	50,51	16,60	18,03	15,10
2005-2006	89,77	92,29	87,16	56,63	61,13	51,95	18,85	20,22	17,41
2006-2007	90,13	92,25	87,93	56,51	60,71	52,16	20,14	21,56	18,66
2007-2008	97,37	98,53	96,14	58,56	61,17	55,81	21,06	22,37	19,69
2008-2009	96,49	96,99	95,97	58,52	60,63	56,30	27,69	29,40	25,92
2009-2010	98,17	98,47	97,84	64,95	67,55	62,21			

Kaynak: http://www.turkegitimsen.org.tr/haber_goster.php?haber_id=2659

Tablo 18’de kızların okullaşma oranı erkek öğrencilere göre daha düşüktür. 2009-2010 eğitim-öğretim yılında okul öncesinde kız öğrencilerde okullaşma oranı % 37,91, erkek öğrencilerde % 39,17; ilköğretimde kız öğrencilerde okullaşma oranı % 97,84, erkeklerde % 98,47; ortaöğretimde kız öğrencilerde okullaşma oranı % 62,21, erkeklerde de % 67,55, yükseköğretimde kız öğrencilerin okullaşma oranı % 25,92, erkeklerin % 29,40’ dır.

Tablo 19. Sandıklı İlçesinde (2004–2009) Okul Öncesi Öğrenci Sayıları

Eğitim-Öğretim Yılı	Toplam Sayı
2004–2005	167
2005–2006	548
2006–2007	613
2007–2008	636
2008–2009	610

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Tablo 19’da Sandıklı ilçesinde okul öncesi eğitim verilerine bakıldığında 2004–2005 eğitim-öğretim yılından itibaren sürekli artan öğrenci sayıları 2008–2009 eğitim-öğretim yılında 26 kişi azalmıştır. Okul öncesi eğitim Hatice Turan AnaOkulu başta olmak üzere merkezi olan ilköğretim okullarında ve kasaba okullarında okul öncesi eğitim kurumları açılmaktadır.

Tablo 20. Sandıklı İlçesinde İlköğretimde (2004–2009) Öğrenci Sayıları

Yıl	Öğrenci Sayısı	Öğretime Katılma Oranı
2003–2004	6442	% 100
2004–2005	6496	% 100
2005–2006	6613	% 100
2006–2007	6545	% 100
2007–2008	6394	% 100
2008–2009	6319	% 100

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Tablo 20’de Sandıklı ilçesinde 2003-2009 arası eğitim-öğretim yılına baktığımızda ilköğretimde öğretime katılma oranı % 100’dür. Okullaşma oranının yüksek olması Sandıklı ilçesinde eğitime verilen önemi göstermektedir. İlköğretimde 8 yıllık zorunlu eğitime geçilmiş olması okullaşma oranının % 100 olmasındaki temel etkindir.

Tablo 21. Sandıklı İlçesinde OKS-SBS Yerleştirme Oranları (2004–2009)

Yıl	Sınava Giren Öğrenci Sayısı	Kazanan Öğrenci Sayısı	Yerleşme Oranı
2003–2004	520	111	%21
2004–2005	530	197	%37
2005–2006	541	166	%31
2006–2007	491	250	%51
2007–2008	550	300	% 55

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Sandıklı ilçesinde 2004–2009 verileri incelendiğinde SBS sonucuna göre Ortaöğretime yerleştirme oranı 2003–2006 yılları arasında düşük iken, 2006 yılından sonra ciddi bir artış göstererek % 50’lerin üzerine çıkmıştır.

Tablo 22. Sandıklı İlçesinde Yıllara Göre SBS İlçe Başarısı

2005–2006 Öğretim Yılı İlçe Başarısı		2006–2007 Öğretim Yılı İlçe Başarısı	
İlköğretim		İlköğretim	
Sınava Giren	527	Sınava Giren	510
Fen Lisesi	13	Fen Lisesi	9
A.Öğretmen Lisesi	35	A.Öğretmen Lisesi	45
Anadolu Lisesi	55	Anadolu Lisesi	48
Diğer Meslek Liseleri	131	Diğer Meslek Liseleri	145
Toplam	220	Toplam	247
2007–2008 Öğretim Yılı İlçe Başarısı		2008–2009 Öğretim Yılı İlçe Başarısı	
İlköğretim		İlköğretim	
Sınava Giren	535	Sınava Giren	689
Fen Lisesi	13	Fen Lisesi	9
A.Öğretmen Lisesi	42	A.Öğretmen Lisesi	46
Anadolu Lisesi	74	Anadolu Lisesi	86
Diğer Meslek Liseleri	171	Diğer Meslek Liseleri	200
Toplam	300	Toplam	341

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Verilerinden Derlenmiştir.

Tablo 23. Sandıklı İlçesinde Yıllara Göre ÖSS Başarısı

2005–2006 Öğretim Yılı İlçe Başarısı		2006–2007 Öğretim Yılı İlçe Başarısı	
Ortaöğretim		Ortaöğretim	
Sınava Giren	111	Sınava Giren	410
4 Yıllık Fakülte Kazanan	17	4 Yıllık Fakülte Kazanan	23
2 Yıllık M.Y. O Kazanan	29	2 Yıllık M.Y. O Kazanan	97
Toplam	46	Toplam	120
2007–2008 Öğretim Yılı İlçe Başarısı		2008–2009 Öğretim Yılı İlçe Başarısı	
Ortaöğretim		Ortaöğretim	
Sınava Giren	111	Sınava Giren	408
4 Yıllık Fakülte Kazanan	17	4 Yıllık Fakülte Kazanan	95
2 Yıllık M.Y. O Kazanan	29	2 Yıllık M.Y. O Kazanan	105
Toplam	46	Toplam	200

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim verilerinden derlenmiştir.

Tablo 22 incelendiğinde Sandıklı ilçesinde ilköğretimde sınava giren öğrenci sayısı sürekli arttığı buna paralel olarak da ortaöğretim için çeşitli okulları kazanan öğrenci sayılarının da arttığı görülmektedir. Bu şekilde istikrarlı artış ilçe başarısının arttığına göstergesidir. Ayrıca Sandıklı genelinde başarının artmasında ki bir diğer etken de kontenjanların artması, Anadolu statüsünde okulların açılması, seviye belirleme sınavının yapılmaya başlanmasıyla ortaya çıkan rekabet ortamı başarı artıran etkenlerdir.

Tablo 23 incelendiğinde ortaöğretimde de SBS’ deki başarıyı görmek mümkündür. 2007-2008 yılında ortaöğretimde sınava giren öğrenci sayısının az olması bu yılda liselerin 4 yıla çıkması sadece Anadolu statüsündeki öğrencilerin sınava girmesinden kaynaklanmaktadır. Son yıllarda ortaöğretimde başarının artması 2004 yılında açılan Anadolu Öğretmen Lisesinin mezun vermeye başlamasıyla açıklanabilir. Sandıklı ilçesi genelinde geçmiş yıllarda seviye belirleme sınavıyla kazanılan okul sayısı az olduğu için genelde öğrenciler şehir dışında okul tercih etmekteydi. Şimdi ise ilçe merkezine açılan okullar sayesinde dışarıda eğitim öğretim görme oranı azalmıştır. Sadece Fen Lisesi, Askeri Liseler, Polis Koleji gibi okullar şehir dışı eğitimde tercih meselesi olmaktadır. Başarılı öğrencilerin Sandıklı ilçesinde kalması ilçe başarısının artmasında ki en büyük etkidir.

Sandıklı ilçesinde 2004–2009 yılları arası Türkiye sıralaması incelendiğinde sıralamanın sürekli inişli çıkışlı grafikler çizdiği görülmüştür. Türkiye genelinde ve il içerisinde Sandıklı ilçesinin sıralamasının düşük olması ilçe merkezinde bulunan meslek liselerinin çok olmasına bağlanmaktadır. Genellikle meslek lisesi öğrencilerinin üniversite kazanma gibi hedeflerinin olmaması ilçede üniversite kazanma yüzdesini düşürmektedir. İlçe Milli Eğitim verilerine göre 2008–2009 yılında ilk mezunlarını veren Anadolu Öğretmen Lisesinden sınava giren 62 öğrenciden 58 lisans, 1 Açık Öğretim Fakültesine öğrenci yerleştirmede %93.55’lik başarıyla Türkiye 10.’su olmuştur (2009 yılı Sandıklı İlçe Milli Eğitim verilerinden alınmıştır).

Bu başarının her yıl katlanarak devam etmesi Sandıklı ilçesinin Türkiye genelinde başarısını artıracaktır. Genel liselerde ise başarı durumu Anadolu statüsündeki okullar kadar değildir. Bu okullarda başarının daha düşük olmasındaki neden ise genelde öğrencilerin SBS’den sonra Anadolu statüsünde ki okullara yerleşemeyen öğrencilerden oluşmasıdır. Sandıklı ilçesinde genellikle Meslek liselerinin çoğunlukta olması 4 yıllık fakültelere geçişte katsayı problemlerinin olması bu okullardan mezun olan öğrencilerin sınavsız geçiş haklarını kullanarak 2 yıllık meslek yüksek okullarına geçiş yapmalarını sağlamaktadır. Bu ise yükseköğretime geçişi artırdığı gibi yükseköğretimde okullaşma oranını da artırmaktadır. 2009–2010 öğretim yılında meslek liselerinin katsayılarında iyileştirme yapılması bu okulların son sınıfında okuyan öğrencilerin bakış açısını değiştirmiştir. Dört yıllık fakülteleri kazanmak için bu öğrencilerin geçmiş yıllara göre dershanelere gitme oranlarında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 24. Türkiye Geneline Göre Puan Bazında Değerlendirme ve Okulların Kendi Türlerinde Puanlarına Göre Türkiye Sıralaması (2009)

Sıra No	Okulun Adı	YIL	Türünde Ülke Genelindeki Okul sayısı	Türkiye Sıralaması Sayısal -1	Türkiye Sıralaması Sayısal -2	Türkiye Sıralaması Sözel	Türkiye Sıralaması Eşit Ağırlık
1	Anadolu Lisesi	2004	422	401		368	397
		2005	423	395		325	382
		2006	429	383		322	373
		2007	437	369	364	381	373
		2008	443	317	317	411	374
		2009	780	617	617	754	679
2	Sandıklı Lisesi	2004	3929	1748		1659	1692
		2005	4121	2366		2137	2196
		2006	4237	2386	2443	2653	2458
		2007	4472	2842	2554	2744	2738
		2008	-	-	-	-	-
		2009	1688	771	771	687	678
3	Endüstri Meslek Lisesi	2004	431	348		194	230
		2005	399	95		155	156
		2006	410	262	301	183	228
		2007	420	217	350	170	172
		2008	-	-	-	-	-
4	İmam Hatip Lisesi	2004	355	27		31	
		2005	391	306		288	
		2006	401	281		337	319
		2007	418	175		173	185
		2008	-	-	-	-	-
5	Anadolu İmam Hatip Lisesi	2004	101	93		92	
		2005	97	58		52	
		2006	99	65		39	64
		2007	119	98		108	109
		2008	-	-	-	-	-
6	Ticaret Meslek Lisesi	2004	321	216		271	255
		2005	310	98		156	153
		2006	317	41	227	179	121
		2007	318	198	258	276	256
		2008	-	-	-	-	-
7	Kız Meslek Lisesi	2004					
		2005					
		2006	331	56	172	72	81
		2007	335	12	202	20	20
		2008	-	-	-	-	-
8	Sağlık Meslek Lisesi	2004	6479				
		2005	6931				
		2006					
		2007					
		2008	-	-	-	-	-
9	A.Otelcilik ve Turizm. Mes. Lisesi	2007	79	54	39	70	64
		2008	-	-	-	-	-

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim verilerinden derlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SANDIKLI İLÇESİ EĞİTİMİNDE ÖĞRENCİ PROFİLİ

1.İLK VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ

Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre Sandıklı ilçesinde 43 açık ve 27 okul kapalı olmak üzere toplam 70 İlköğretim Okulu, 9 lise ve dengi okul bulunmaktadır. Son beş yıl içerisinde hayırsever vatandaşlar tarafından 1 adet anaokulu (Hatice Turan Anaokulu), 1 adet ilköğretim okulu (Yaşarlar Zekiye Ana İlköğretim Okulu) yaptırılmıştır.

Sandıklı ilçesinde şehir merkezinde 11 ilköğretim okulu, 1 özel ilköğretim okulu, 2 anaokulu bulunmaktadır. Sandıklı ilçesine bağlı kasabalarda toplam 11 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Köy yerleşim yeri olarak ise 19 tane açık İlköğretim okul bulunmaktadır.

5 yıl zorunlu eğitim döneminde köylerde açık bulunan ilköğretim okulları ilköğretim 8 yıl zorunlu hale geldiğinde ve 2. kademe ile birleşince yeterli öğrencide olmadığından kapatılmışlardır. Kapatılan okullar köylerde bazı yerlerde atıl bırakılırken bazı yerlerde çeşitli faaliyetler için değerlendirilmektedir. Kapatılan okul bölgelerinde yapılan incelemelerde genellikle ulaşım elverişli olmayan arazi yapısı ve nüfus bakımından az olan yerler, engebeli ve dağlık bölgeler olduğu tespit edilmiştir. Bu bölgelerde genellikle yaşlı nüfus bulunmaktadır. Görüşme yapılan bölgelerde genç nüfusun sürekli sanayi bölgesine veya kendilerine en uygun iş imkânı bulabilecekleri yerlere göç ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca Özel Sandıklı Koleji, Hatice Turan Anaokulu yer almaktadır. Bu okulların toplamında 3193 erkek 3105 kız öğrenci olmak üzere toplam 6298 öğrenci eğitim öğretim görmektedir.

İlköğretim okullarında şehir merkezinde olup taşınmalı eğitim yapan okullar: Mustafa Kemal İlköğretim Okulu, Yaşarlar Zekiye Ana İlköğretim Okulu ve Zafer İlköğretim Okuludur. Bu okullara taşınmalı gelen öğrenci sayısı 204 erkek 248 kız olmak üzere 452 öğrencidir. Bu okullar Alagöz İ.Ö.O, Ekinhisar Y.Oğuzİ.Ö.O, Dodurga İ.Ö.O, Karacaören İ.Ö.O, Karkın İ.Ö.O, Koçhisar İ.Ö.O ve Kozvan İ.Ö.O dur.

Sandıklı merkezinde olmasına rağmen taşımali öğrenci bulunan okullarda başarı düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Bunun temel sebebi öğrencilerin her gün uzun bir yolculuktan sonra ders başı yapmış olmaları, sabah diğer merkez okullardaki öğrencilerden daha erken uyanmaları ve bu öğrencilerin okul dışında ilave olarak dershane imkânlarından yeterince faydalanamamaları olarak gösterilebilir. Diğer yandan merkezdeki okullarda eğitim öğretim gören öğrencilerin başarılı olmalarında ki etken ise velilerinin daha çok hizmet ve sanayi sektöründe çalışmaları dolayısı ile eğitim ve öğretime daha duyarlı olmalarıdır. Yani kısaca ekonomik düzeyi yüksek olan velilerin eğitimle daha alakalı oldukları göze çarpmaktadır. Ayrıca taşımali olmayan merkezi okulların başarılarındaki diğer etken öğretmen kadrolarının dolu olması ve okullardaki imkânların yeterli olmasına bağlanmaktadır. Yukarıda bahsedilen ilköğretim okulları ve anaokullarının tümünde normal öğretim yapılmaktadır. Sandıklı ilçe merkezinde bulunan okulların toplamında 181 derslik bulunmaktadır. Taşımali eğitim yapılan bu okullarda 125 erkek 106 kız olmak üzere toplam 231 öğrenci eğitim görmektedir. Belirtilen okulların tümünde 98 adet derslik bulunmaktadır.

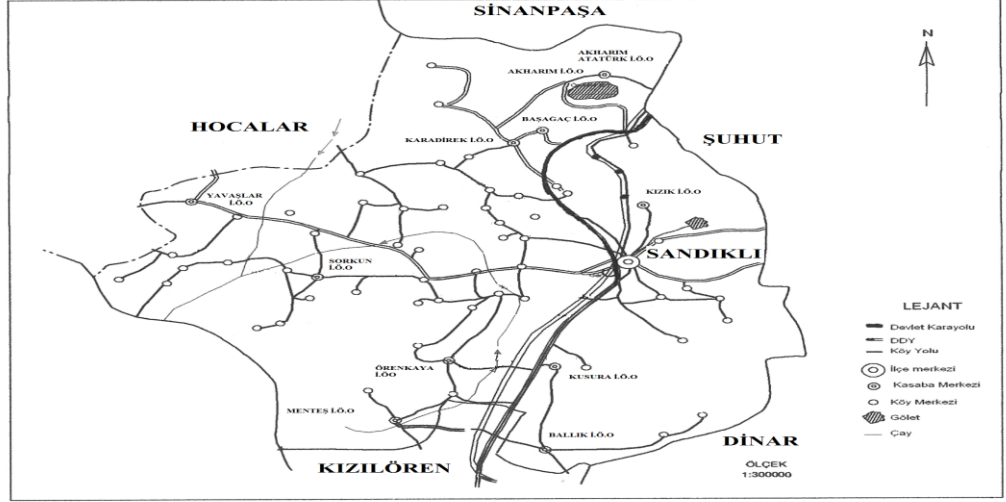
Tablo 25. Sandıklı İlçesi 2009–2010 Öğretim Yılı İlköğretim Okulları Öğrenci Sayıları

Sıra No	Okul Adı	1- 5.Sınıf Toplam			6 – 7- 8.Sınıf Toplam			Taşımali Toplam			Genel Toplam Anasınıfı Dahil			Derslik Sayısı
1	75.Yıl İ.Ö.O	75	90	165	40	37	77				129	137	266	15
2	Ali Çetinkaya İ.Ö.O	112	139	251	79	84	163				209	237	446	20
3	Atatürk İ.Ö.O	90	73	163	69	63	132				172	148	320	13
4	Barbaros İ.Ö.O	91	59	150	41	37	78				142	107	249	8
5	Cumhuriyet İ.Ö.O	173	135	308	87	122	209				271	267	538	19
6	Mehmet Akif Ersoy İ.Ö.O	173	183	356	117	119	236				305	317	622	19
7	M.Reşat Bey İ.Ö.O	173	154	327	88	71	159				272	238	510	17
8	Mustafa Kemal İ.Ö.O	50	65	115	59	74	133	87	120	207	114	147	261	13
9	Y.Zekiye Ana İ.Ö.O	73	67	140	72	64	136	71	63	134	151	137	288	14
10	Yunus Emre İ.Ö.O	29	35	64	18	27	45			0	57	69	126	9
11	Zafer İ.Ö.O	47	76	123	36	29	65	46	65	111	93	109	202	18
12	Sandıklı Özel İ.Ö.O	68	47	115	58	42	100			0	140	98	238	9
13	Hatice Turan Anaokulu	0	0	0	0	0	0			0	70	70	140	5
14	Özel Masal Ana Okulu	0	0	0	0	0	0			0	5	5	10	2
Toplam		1154	1123	2277	764	769	1533	204	248	452	2130	2086	4216	181

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir

Tablo 25 incelendiğinde Sandıklı ilçe merkezinde en fazla öğrencisi olan okul 622 öğrenci ile M. Akif Ersoy İlköğretim Okulu, en az öğrencisi olan okul ise 126 öğrenci ile Yunus Emre İlköğretim Okuludur.

Harita 2. Sandıklı İlçesi Kasaba İlköğretim Okulları Haritası

Tablo 26. Sandıklı İlçesi Kasabalarında ki 2009–2010 Öğretim Yılı İlköğretim Okulları Öğrenci Sayıları

Sıra No	Okul Adı	1-5 sınıf toplam			6 – 7- 8.Sınıf Toplam			Taşımali Toplam			Genel Toplam Anasınıfı Dahil			Derslik Sayısı
1	Akharım Atatürk İ.Ö.O	41	37	78	18	19	37	0	0	0	71	61	132	9
2	Akharım İ.Ö.O	85	75	160	36	44	80	0	0	0	134	127	261	11
3	Ballık İ.Ö.O	51	38	89	36	44	80	30	20	50	98	89	187	9
4	Başagaç İ.Ö.O	10	13	23	7	4	11			0	20	26	46	5
5	Karadirek İ.Ö.O	17	16	33	6	10	16			0	30	32	62	8
6	Kızık M.Yaşar İ.Ö.O	37	36	73	27	29	56			0	76	69	145	9
7	Kusura M.Şimşek İ.Ö.O	57	63	120	36	21	57	0	0	0	99	96	195	9
8	Menteş İ.Ö.O	43	34	77	27	21	48	16	14	30	79	64	143	9
9	Örenkaya İ.Ö.O	58	61	119	38	32	70			0	103	100	203	9
10	Sorkun İ.Ö.O	57	46	103	33	33	66	38	42	80	92	94	186	11
11	Yavaşlar Ş.h.t.T.ğ.u.a. İ.Ö.O	60	40	100	37	31	68	41	30	71	106	78	184	9
Toplam		516	459	975	301	288	589	125	106	231	908	836	1744	98

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir

Tablo 26 incelendiğinde Sandıklı ilçesi kasabalarında en fazla öğrencisi olan ilköğretim okulu 261 öğrenci ile Akharım İlköğretim Okulu, en az öğrencisi olan okul ise 46 öğrenci ile Başagaç İlköğretim Okuludur. Sandıklı'nın en büyük kasabası olan Akharım kasabasında 2 ilköğretim okulu bulunmaktadır. 1.ve 2. kademenin yapıldığı okullarda 393 öğrenci eğitim görmektedir. Toplam 20 derslik bulunmaktadır.

Tablo 27 İncelendiğinde Sandıklı ilçesine bağlı köylerde en fazla öğrencisi olan okul 178 kişi ile Reşadiye İlköğretim Okulu, en az öğrencisi olan okul ise 14 öğrenci ile Alagöz İlköğretim Okuludur. Sandıklı ilçesinde köylerde toplam 682 erkek 560 kız olmak üzere toplam 1242 öğrenci eğitim görmektedir. Bu okulların 12 tanesinde birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılmaktadır. Birleştirilmiş sınıf uygulamasının yapılmasının temel sebebi köylerde gerçekleşen göç sebebiyle nüfusun az olmasıdır. Sandıklı ilçesinin en büyük köyü olan Reşadiye köyüne taşımali eğitim uygulaması yapılmaktadır. Kasabalar kadar öğrenciye sahip olan Reşadiye köyünde okula, 2010 yılında ek bina yaptırılmıştır.

Tablo 27. Sandıklı İlçesi Köylerinde ki 2009–2010 Öğretim Yılı İlköğretim Okulları Öğrenci Sayıları

	Okul Adı	1-5. Sınıf Toplam			6-7-8.Sınıf Toplam			Taşımali Toplam			Genel Toplam			Derslik
											Anasınıf Dahil		Sayısı	
1	Alagöz İ.Ö.O	4	4	8	4	6	10				8	6	14	3
2	Baştepe İ.Ö.O	25	14	39	27	42	69	11	14	25	61	67	128	9
3	Bektaş İ.Ö.O	20	14	34	35	35	70	8	10	18	62	67	129	9
4	Çambeyli İ.Ö.O	16	26	42	28	36	64			0	49	54	103	8
5	Çiğiltepe İ.Ö.O	25	28	53	38	33	71			0	72	62	134	9
6	Hırka İ.Ö.O	16	12	28	20	21	41			0	43	39	82	9
7	Reşadiye İ.Ö.O	29	28	57	50	53	103	21	18	39	86	92	178	9
8	Arızlar İ.Ö.O	14	15	29	18	16	34			0	36	23	59	3
9	Ekinhisar Y.Öğuz İ.Ö.O	14	15	29	13	25	38			0	36	29	65	3
10	Çevrepınar İ.Ö.O	12	10	22	9	6	15			0	27	11	38	7
11	Dodurga İ.Ö.O	14	10	24	5	7	12			0	30	12	42	2
12	Emirhisar İ.Ö.O	6	6	12	5	2	7			0	12	6	18	2
13	Karacaören İ.Ö.O	11	7	18	8	7	15			0	25	11	36	3
14	Karkın İ.Ö.O	12	10	22	20	19	39			0	37	24	61	3
15	Kımk İ.Ö.O	10	6	16	6	4	10			0	22	8	30	3
16	Kızılca İ.Ö.O	8	17	25	6	11	17			0	18	17	35	5
17	Koçhisar İ.Ö.O	8	11	19	8	5	13			0	16	11	27	3
18	Kozvan İ.Ö.O	4	5	9	5	9	14	0	0	0	9	9	18	1
19	Saltık İ.Ö.O	14	9	23	11	7	18			0	33	12	45	3
Toplam		262	247	509	316	344	660	40	42	82	682	560	1242	94

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Tablo 28 incelendiğinde Sandıklı ilçesinde eğitim-öğretim faaliyeti veren 2 genel lise ve 10 meslek lisesi okullarında toplam 1475 erkek 1057 kız olmak üzere 2462 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerin 254 erkek 327 kız öğrenci genel liselerde eğitim görmektedir. Bunun nedeni erkek öğrencilerin genellikle meslek liselerini tercih etmesidir. Genel olarak en fazla öğrenciye sahip 476 öğrenciyle Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, 361 öğrenci ile Sandıklı Lisesi, 328 öğrenci ile Sandıklı Türk Telekom Anadolu Öğretmen Lisesi gelmektedir. Sandıklı ilçesinde en fazla öğrenciye sahip Sandıklı Endüstri Meslek Lisesi'nde 35 öğretmen görev yapmaktadır. Öğrencilerin 446'sı erkek 30 tanesi kızdır. Erkek öğrencilerin fazla olması erkek öğrencilere yönelik bölümlerin fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Bu okulu erkek öğrencilerin tercih etmesindeki temel etken okuldan mezun olduğunda iş bulma imkânlarının fazla olmasıdır. İlçenin ikinci büyük okulu olan Sandıklı Lisesinde 26 öğretmen görev yapmaktadır. Okulda öğrenim gören öğrencilerin 162'si erkek 199'u kızdır. Sandıklı Türk Telekom Anadolu Öğretmen

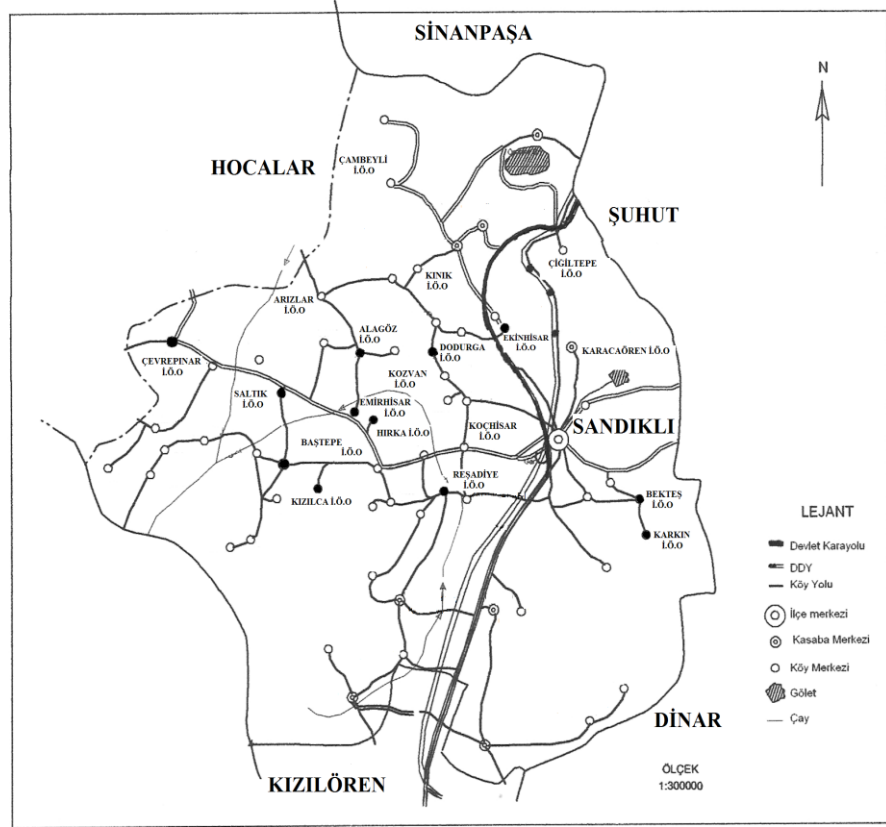
Lisesinde toplam 14 öğretmen görev yapmaktadır. Okulda 208 erkek 120 kız öğrenci öğrenim görmektedir. Okulda erkek öğrencilerin fazla olmasının nedeni erkek pansiyon imkânının olmasıdır. Anadolu Öğretmen Lisesi 2009–2010 eğitim öğretim yılında Türk Telekom tarafından yaptırılan yeni binasına taşınmıştır. Bölgenin en donanımlı binasına sahip olan okulda çok amaçlı salon, kız ve erkek öğrenci pansiyonları, laboratuvarlar son model teknolojiye göre yapılmıştır. Yeni yapılan okulda kız öğrenci pansiyonunun açılması ileriki dönemlerde kız öğrencilerin okuldaki sayısının fazla olacağını göstermektedir. Ayrıca okulun 2009–2010 eğitim öğretim yılına kadar 90 olan kontenjanı 2010–2011 eğitim öğretim yılında 120'ye çıkarılmıştır. İlçede karma olmayan eğitim öğretim yapan tek lise Kız Meslek Lisesidir. Lisede çocuk gelişimi, kuaförcülük, ağırlama gıda ve bilgisayar bölümleri bulunmaktadır. İlçenin diğer bir yatılı okulu ise Sandıklı İmam Hatip Lisesidir. Sandıklı ilçesinde ortaöğretimde öğrenci sayısı sürekli artmaktadır. Bunun nedeni Sandıklı ilçesine Anadolu statüsünde son yıllarda birçok okulun açılmasıdır. Bunlar Anadolu Öğretmen Lisesi, Anadolu Turizm Otelcilik Lisesi, Yunus Emre Anadolu Lisesidir.

Tablo 28. Sandıklı İlçesi 2009–2010 Yılı Lise ve Meslek Liseleri Öğrenci Sayıları

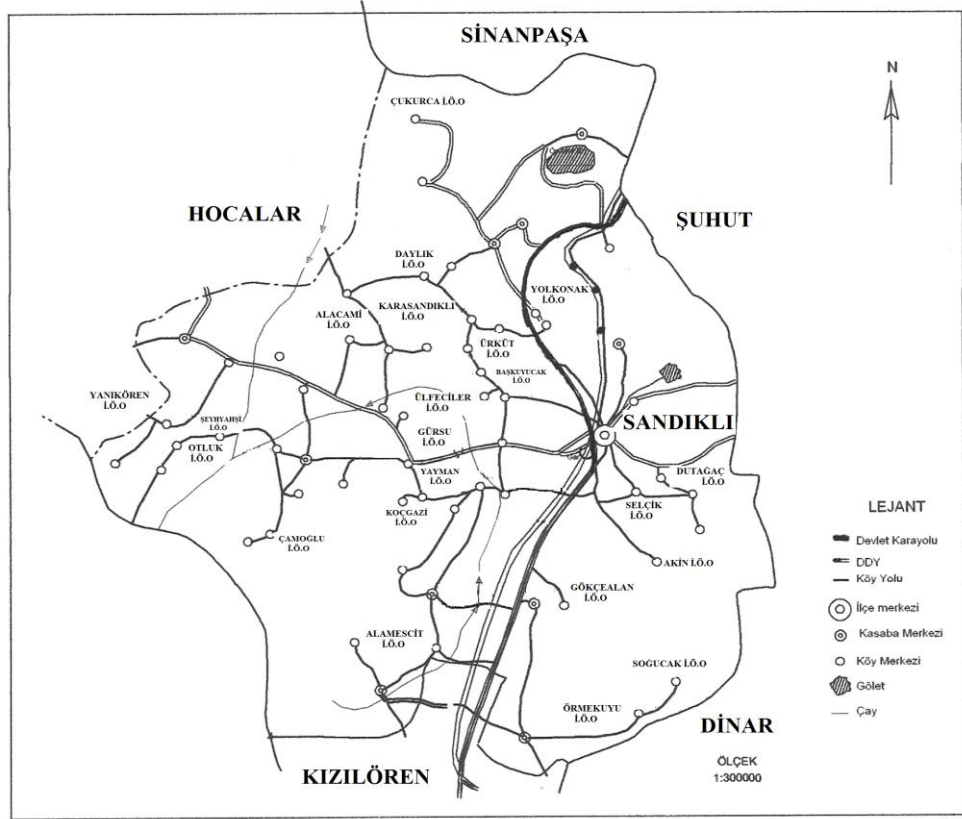
Sıra N o	Okulun Adı	9.Sınıf			10.Sınıf			11.Sınıf			12.Sınıf			Genel Toplam			Derslik Sayısı
		E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T	
1	Anadolu Lisesi	31	35	66	13	35	48	24	28	52	24	25	49	92	123	215	17
2	Sandıklı Lisesi	48	52	100	33	62	95	28	38	66	53	47	100	162	199	361	16
Genel Liseler Toplamı		79	87	166	46	97	143	52	66	118	77	72	149	254	322	576	33
1	Anadolu Öğretmen Lisesi	43	47	90	66	22	88	51	30	81	48	21	69	208	120	328	24
2	Sandıklı Kız Meslek Lisesi		80	80		76	76		74	74		53	53	0	283	283	15
3	Ticaret Meslek Lisesi	67	12	79	29	28	57	24	9	33	19	10	29	139	59	198	15
4	Anadolu İ.Hatip Lisesi	35	24	59	27	16	43	11	9	20	9	11	20	82	60	142	6
5	İmam-Hatip Lisesi	51	24	75	17	10	27	19	11	30	11	5	16	98	50	148	5
7	T. ve Endüstri Meslek Lisesi	129	5	134	123	12	135	106	10	116	88	3	91	446	30	476	15
9	Sağlık Meslek Lisesi	9	39	48	26	28	54	15	26	41	3	15	18	53	108	161	7
10	A.Otelcilik ve T.Mes. Lisesi	47	9	56	40	11	51	20	2	22	18	3	21	125	25	150	7
Meslek Liseleri Toplamı		381	240	621	328	203	531	246	171	417	196	121	317	1151	735	1886	94
Genel Toplam		460	327	787	374	300	674	298	237	535	273	193	466	1405	1057	2462	127

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Harita 3. Sandıklı İlçesi Köy İlköğretim Haritası

Harita 4. Sandıklı İlçesi Kapalı Okulların Haritası

2. MESLEKİ YAYGIN EĞİTİM ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ

2.1. ÇIRAKLIK EĞİTİM MERKEZİ ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ

Sandıklı Çıraklık Eğitim Merkezi 07 Temmuz 1988 Tarih ve 4887 Sayılı Bakanlık oluru ile açılmıştır. Eğitim öğretime 1988–1989 eğitim-öğretim yılında Sandıklı Yeni Sanayi Sitesi Kooperatifi Yönetim Binasının alt katında başlamıştır. Bu tarihten sonra 8 yıl faaliyetlerini bu binada sürdürmüştür. Yeni sanayi sitesi kooperatifi arsalarından okul yeri kamulaştırılarak 8 derslikli merkez binası yaptırılmıştır. Merkez faaliyetlerine 1996–1997 öğretim yılından itibaren yeni hizmet binasında devam etmektedir. Sandıklı Çıraklık Eğitim Merkezi'nde 3'ü idareci olmak üzere toplam 14 öğretmen görev yapmaktadır. Sandıklı Çıraklık ve Eğitim Merkezinin 2008–2009 eğitim öğretim yılı dahil 1488 kişi kalfalık belgesi, 1439 adet ustalık belgesi, 20 adet iş yeri açma belgesi, 636 adet usta öğretici belgesi verilmiştir. Çıraklı eğitim merkezi yöneticileri ile yapılan görüşmede okulda toplam 160 tane bölümün olduğu bunlar içerisinde en fazla erkek berberliği, kuaförlük, motor, elektrik, mobilya, dış giyim konfeksiyonculuğu, sıhhi tesisat, metal işleri, plastik doğrama gibi bölümlerin rağbet gördüğünü belirtildi. Bu bölümlere talebin fazla olmasının nedeni bölümlerde iş imkânlarının fazla olmasıdır. 2009–2010 Eğitim Öğretim döneminde ise açılan kurslar ve öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak yer almaktadır (Sandıklı İlçe Milli Eğitim verilerinden alınmıştır).

Fotoğraf 2. Sandıklı Mesleki Eğitim Merkezinden Bir Görünüm.

Tablo 29. Sandıklı Mesleki Eğitim Merkezi 2009–2010 Öğretim Yılı Mesleklere Göre Eğitim Öğretime Devam Eden Öğrenci Sayıları

Meslek Dalı	Çırak Sayısı	Toplam
Tornacılık	12	12
Isıtma ve Sıhhi Tesisatçılık	14	14
Görüntü ve Ses Sistemleri	4	4
Otomotiv Elektronik	14	14
Otomotiv Elektrikçiği	6	6
Otomotiv Boyacılığı	2	2
Otomotiv Gövdeciliği	8	8
Dizel Motor Pompa Enjay	1	1
Motorsiklet Tamirciliği	1	1
Mobilyacılık	13	13
Doğramacılık	1	1
Kaynakçılık	20	20
Erkek-Bayan Terziliği	1	1
Erkek Berberliği	33	33
Kuaförcülük	23	23
Elektrik Tesisatçılığı ve Panom	27	27
Aşçılık	2	2
Fırıncılık	2	2
19 Et ve Et Ürünleri İşletmeciliği	2	2
Model Makineciliği	45	45
Reklam Tabelacılığı	1	1
Pvc Doğrama İmal ve Montaj	2	2
Ön Düzen Ayar ve Lastikçilik	4	4
Toplam	240	240

Kaynak: Çıraklık Eğitim Merkezi 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

2.2. HALK EĞİTİM MERKEZİ ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ

Sandıklı Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü 10.09.1969 tarihinde açılmıştır. 1987 yılına kadar Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü temsilcisi olmuştur. Sandıklı Halk Eğitimi Merkezi, bu tarihten itibaren bünyesinde Çıraklık Eğitim Merkezini de tanıtmaya ve uygulama görevini üstlenmiştir. 01.01.1987 tarihinden 22 Kasım 1988 tarihine yani Sandıklı Çıraklık Eğitimi Merkezinin müstakil müdürlüğe dönüşüp müdür atanıncaya kadar bu görevi sürdürmüştür. Bu arada 3308 sayılı kanunun tanıtılması safhasında büyük bir gayret sarf edilerek aday çırak, kalfa ve usta kayıtları yapılmıştır. 3308 Sayılı “Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu” doğrultusunda çok sayıda çırak eğitime alınmıştır. Sandıklı Halk Eğitimi Merkezi halen Hükümet Konağı arkasındaki kendi hizmet binasında çeşitli mesleki kurslar açarak, sosyal ve kültürel faaliyetler gerçekleştirerek çalışmalarını sürdürmektedir (Sandıklı İlçe Milli Eğitim verilerinden alınmıştır 2009).

Sandıklı Halk Eğitim Merkezi tarafından sosyal ve kültürel kurslar, okuma-yazma kursları ve mesleki kurslar olmak üzere faaliyet göstermektedir. Tablo 24’te açılan kurslar ve öğrenci sayıları ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Sandıklı Halk Eğitim Merkezinde açılan mesleki kurslarda 1 kadrolu usta öğretici, 5 sigortalı usta öğretici, 21 uzman görev yapmaktadır. Sosyal kültürel kurslarda 57 uzman; okuma yazma kurslarında 4 uzman görev almaktadır.

Sandıklı Halk Eğitim Merkezinde açılan kurslarda öğrenci profili incelendiğinde sosyal ve kültürel ağırlıklı kurslarda kız erkek dağılımında belirgin bir fark görülmezken; mesleki kurslarda ve okuma yazma kurslarında bayanlar daha fazladır.

Tablo 30. 2009–2010 Öğretim Yılı Halkeğitim Merkezince Açılan Kurslar

	Kursun Adı	Kurs Adedi	Başlayan			Belge Alan			
			E	K	T	E	K	T	
Sosyal ve Kültürel Kurslar	1	Bursluluk ve Yatılılık Sınavlarına Hazırlık Kursu	52	592	574	1166	0	0	0
	2	Seviye Belirleme Sınavına. Hazırlık Kursu	81	773	805	1578	0	0	0
	3	Öss'ye Hazırlık Kursu	14	177	225	402	0	0	0
	4	Açık Lise Sınavlarına Hazırlık Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	5	Pratik İngilizce I.Kademe (Başlangıç Düzeyi)	0	0	0	0	0	0	0
	6	Temel Bağlama Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	7	Türk Halk Oyunları (Afyonkarahisar Yöresi)	1	0	26	26	0	0	0
	8	Voleybol Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	9	Yabancı Dil Arapça Kursu (İlk Kademe)	0	0	0	0	0	0	0
	10	Yabancı Dil Almanca Kursu (İlk Kademe)	0	0	0	0	0	0	0
	11	Sınavlara Hazırlık Destek Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	12	And.Lis.Fen.Lisesi ve Kolej Hazırlık	15	193	222	415	0	0	0
		Toplam	163	1735	1852	3587	0	0	0
Mesleki Kurslar	16	Bilgisayar İşletmeciliği	4	30	59	89	0	0	0
	17	Ahşap Boyama 1	1	0	15	15	0	0	0
	18	Halı Dokuma	0	0	0	0	0	0	0
	19	Biçki-Dikiş Kursu	3	0	65	65	0	0	0
	20	Kalorifer Ateşleme. Yetiştirme Kursu	1	27	0	27	0	0	0
	21	Avcı Eğitimi Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	22	Makina Nakışı (Çin İğnesi)	0	0	0	0	0	0	0
	23	Makina Nakışı (Beyaz İş Yapımı)	1	0	20	20	0	0	0
	24	Meyvecilik Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	25	Süs Bitkileri Yetiştiriciliği Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	26	Ebru Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	27	Makine Nakışları-Kurdele İşi Yapımı Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	28	Makina Nakışları-Hesap İşi Yapımı Kursu	0	0	0	0	0	0	0
	29	Fidan Yetiştiriciliği Kursu	2	56	0	56	42	12	54
	30	Emlak Komisyonculuğu Kursu	0	0	0	0	0	0	0
31	Evde Yaşlı ve Hasta Bakıcı Elemanı Yetiş. Kursu	0	0	0	0	0	0	0	
	Toplam	12	113	159	272	42	12	54	
Okuma-Yazma Kursları	40	Okuma-Yazma (I. Kademe) Kursu	2	4	0	4	2	0	2
	41	Okuma-Yazma (II. Kademe) Kursu	1	0	0	0	0	0	0
		Toplam	3	4	0	4	2	0	2
Genel Toplam			178	1852	2011	3863	44	12	56

Kaynak: Halk Eğitim Merkezi 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

3. YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ

Sandıklı ilçesinin yükseköğretimde ki öğrenci profili ve TÜİK verileri incelendiğinde yüksekokul ve fakülte mezunu 1921 kişi, yüksek lisans mezunu 70 kişi ve doktora mezunu ise 9 kişi olduğu görülmektedir. Sandıklı meslek yüksek okulu yöneticileri ile yapılan görüşmede doktora yapan 9 kişiden Sandıklı meslek yüksek okulunda görev yapan olmadığı fakat doktora yapmakta olan 2 kişinin olduğu belirtildi. TÜİK' ten elde edilen veriler doğrultusunda Sandıklı ilçesinde son yıllarda yüksekokul ve fakülte mezununda artış olduğu göze çarpmaktadır.

Ayrıca Sandıklı ilçesinde bulunan Sandıklı Meslek Yüksek Okulu Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın kararı ile Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulan Sandıklı Meslek Yüksekokulu 1993-1994 öğretim yılında Turizm ve Otel İşletmeciliği ve İşletme programları ile Sandıklı merkezde kiralanan bir binanın üçüncü katında öğretime başlamıştır. 1994-1995 öğretim yılında kampus alanındaki 3000 m² kapalı alana sahip mevcut üç katlı eğitim binasına taşınan M.Y.O 1995-1996 öğretim yılında Harita ve Kadastro ile Mobilya ve Dekorasyon bölümlerinin normal öğretim programları, 1998-1999 öğretim yılında Turizm ve Otel İşletmeciliği ile İşletme bölümlerinin ikinci öğretim programları, 2005-2006 öğretim yılında da Turizm ve Seyahat İşletmeciliği, Büro Yönetimi ve Sekreterlik ile Bilgisayar Programcılığı normal öğretim programları ve 2007-2008 öğretim yılında da Harita ve Kadastro, Turizm ve Seyahat İşletmeciliği ile Büro Yönetimi ve Sekreterlik bölümlerinin ikinci öğretim programları, 2009-2010 öğretim yılında Bilgisayar Programcılığı normal öğretim programı açılarak 7 normal öğretim programı ve 5 ikinci öğretim programı olmak üzere 12 programda öğretim yapmakta ve toplam 1485 öğrenci öğrenim görmektedir.

(<http://sandiklimyo.aku.edu.tr/tarihce.htm/08.08.2010>)

Yüksekokulda lisans ve doktora eğitimi yapılmamakta olup, ön lisans programı uygulanmaktadır. Sandıklı ilçesinde yüksekokul öğrencileri için 200 kişilik karma Kredi Yurtlar Kurumu bulunmaktadır.

Sandıklı Meslek Yüksekokulunda kadrolu öğretim elemanı 11, yardımcı doçent 1, doktor 1, öğretim görevlisi 7, Afyon Kocatepe Üniversitesinden ve dışarıdan doçent doktor 2, yardımcı doçent 2, öğretim görevlisi 4, okutman 3, harita mühendisi 2, serbest muhasebeci 1, Milli Eğitimden 5 öğretmen görev yapmaktadır.

Tablo 31. Sandıklı Meslek Yüksekokulu Öğrenci Sayıları

Program Adı	1. Sınıf			2. Sınıf			Genel Toplam
	K	E	Toplam	K	E	Toplam	
Harita Kadastro	12	28	40	28	35	63	103
Büro Yön. ve Sekr.	38	18	56	51	23	74	130
Mobilya Dekorasyon	16	16	32	8	44	52	84
Turizm ve Otel.N.Ö	10	46	56	45	63	108	164
Turizm ve Otel. İ.Ö	16	42	58	43	58	101	159
İşletme N.Ö	42	27	69	47	55	102	171
İşletme İ.Ö	45	23	68	52	43	95	163
Turizm ve Seyahat İşl.	34	19	53	42	60	102	155
Harita Kadastro İ.Ö	17	22	39	18	20	38	77
Büro Yön. ve Sekr. İ.Ö	34	23	57	27	17	44	101
Turizm ve Seyahat İşl. İ.Ö	26	28	54	20	32	52	106
Toplam	290	292	582	381	450	831	1413

Kaynak: 2008–2009 Sandıklı Meslek Yüksekokulu verilerinden derlenmiştir.

Fotoğraf 3. Sandıklı Meslek Yüksek Okulu'ndan Bir Görünüm

4.COĞRAFYANIN ÖĞRENCİ PROFİLİNE ETKİSİ

Sandıklı şehrinin coğrafyasının köy ve kasabalara olan uzaklığı fazla olmadığı için o bölgelerde görev yapan öğretmenler Sandıklı merkezde ikamet etmektedirler. Öğretmenlerin görev yaptıkları yerlerde ikamet etmemeleri öğrencilerin sosyo-kültürel yönden kazanımlarını kısıtlamaktadır. Köy ve kasabalarda öğrenciler için model teşkil edecek mülki idare ve devlet dairesi personeli olmadığından öğretmenler tek alternatiftir. Bunun için köy ve kasabalarda ki öğrencilerin gelecekle ilgili bakış açılarını geliştirmek için öğretmenlerin görev yaptıkları bölgelerde kalmaları daha uygun olacaktır.

Sandıklı ilçe merkezi genellikle kendisine yakın olan il merkezlerinden öğretmenlerin görev yaptığı bir ilçedir. Kendi yerleşim yerlerinde açık olduğunda tayin isteyen öğretmenlerden dolayı Sandıklı ilçesinde görev süreleri çok uzun olmamaktadır. Sürekli öğretmen değişikliği öğrencilerin verimliliğini düşüren önemli bir etkidir.

Sandıklı ilçe merkezinde bulunan okulların ilçenin köy ve kasabalara göre daha başarılı olması, mevcut okullarda bulunan öğretmen sayılarının yeterli olması gerekli teknolojik donanıma sahip olmalarına başarıda önemli bir faktör olarak gösterilebilir. Köy ve kasabalarda ise eksik kalan öğretmen branşlarının farklı alanlara ait öğretmenlerle tamamlanması, ilçe merkezi kadar teknolojik imkânlarla sahip olunmaması derslere olan ilgi, alaka ve verimliliği düşüren önemli bir faktördür.

Sandıklı ilçesi köy ve kasabalarında yapılan görüşmelerde öğrenciler için okulların fiziki şartların yeterli olmadığı bunun için bazı okullarda taşınmalı eğitimin yapıldığı öğrencilerin eğitim görmek için uzak mesafelerden gelmeleri öğrenci motivasyonunu ve başarısını düşüren etkenler olarak görülmektedir. Yine köy ve kasabalarda öğrenciler için yeterli kapalı spor salonlarının ve parkların olmaması ders dışında vakit geçirecek ve dinlenecek yerlerin olmaması şehir merkezindeki öğrencilere göre en büyük eksikliklerdendir.

Merkezdeki öğrencilerin proje, performans ve yıllık ödevlerini araştırabilecekleri kütüphanelerin olması kırsal kesimdeki öğrencilere göre avantaj sağlamaktadır. Yeterli kaynak ve materyale ulaşma imkânları kasaba ve köylerden

gelen öğrencilere göre daha kolaydır. Gelişen teknolojiye internet gibi bir imkânın olması son zamanlarda kırsal kesim ve merkezdeki öğrenciler arasındaki bilgiye ulaşma süresini kısaltmıştır. İnternet kullanımının ders konusunda ne kadar faydası var ise gelişim çağındaki öğrencileri oyunlar yönünde olumsuz etkilediği de görülmüştür.

Köy ve kasabadaki öğrencilerin ailelerinin temel geçim kaynakları tarım ve hayvancılık olduğu için zamanlarının bir kısmını onlara ayırmakta, ders çalışacak zamanlarını kısaltmaktadır. Sandıklı ilçesinde temmuz, ağustos ve eylül aylarında hasat zamanı olduğu için öğrenciler tatillerinde yeteri kadar dinlenemedikleri ve yorgun bir şekilde yeni eğitim öğretim sezonuna başladıkları görülmektedir. Özellikle bu öğrenci profillerine tarıma uygun sulanabilir arazilerin çok olduğu ilköğretim okullarında daha çok rastlanmaktadır. Ayrıca şehir merkezinde ki anne ve babalar ile köy ve kasabalarda ki anne ve babaların bitirdikleri eğitim durumları farklı olduğundan öğrenciye model oluşturma açısından başarıyı etkileyen önemli bir faktör olarak gösterilebilir.

Sandıklı ilçesinde birçok meslek lisesinin bulunması ve bu okullarda kültür derslerinin ders saatinin yeterince işlenememesinden dolayı ortaöğretim öğrencilerinde üniversiteye hazırlıkta başarısının düşük olduğu görülmektedir.

Sandıklı ilçesinde öğrenim gören Yükseköğretim öğrencileriyle yapılan görüşmelerde ise 2009–2010 öğretim yılında Sandıklı Meslek Yüksekokulunu geçmiş yıllara göre Sandıklılı öğrencilerin daha çok tercih ettiği, okulda öğrenci sayısının geçmiş yıllara göre daha az olduğu, bunun nedeni ise ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılardan kaynaklandığı belirlenmiştir. Yine öğrencilerle yapılan görüşmelerde Meslek Yüksekokulunun ilçe merkezinin dışında bulunmasından dolayı maddi imkânsızlıklar nedeniyle birçok öğrencinin toplu taşıma aracını kullanmadıkları bilgisine ulaşılmıştır. Okul idarecileri ile yapılan görüşmelerde ise okula geçmiş yıllara göre gelen öğrenci sayısının az olması ve kontenjanların dolmaması bunun nedenlerinin ise yüksek öğrenimde yapılan sistem değişiklikleri, Türkiye genelinde son beş yılda (2005-2010) birçok üniversitenin ve 4 yıllık fakültenin açılmış olması ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar olarak açıklanabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SANDIKLI İLÇESİ OKULLARINDA ÖĞRETMEN PROFİLİ

1.SANDIKLI İLÇESİ ÖĞRETMEN PROFİLİ

Sandıklı ilçesinde öğretmen norm kadro durumu 634'tür. Mevcut öğretmen sayısı ise 475'tir. Mevcut açığı kapatmak için gerekli olan öğretmen sayısı ise 159'dur. Sandıklı ilçesinde 32 okul öncesi öğretmenden 28 kadrolu olarak 4 tanesi ise sözleşmeli olarak görev yapmaktadır. İlköğretimde 171 öğretmenden 74 kadrolu 38'i ücretli 50'si ise sözleşmeli olarak görev yapmaktadır. 144 öğretmeden 129 kadrolu 10 ücretli 5 sözleşmeli öğretmen görev yapmaktadır.

Sandıklı ilçesinde ilköğretimde bir öğretmene düşen öğrenci sayısı birinci kademe 21, ikinci kademe 14'tür. İlköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 20'dir. Ortaöğretimde bir öğretmene düşen öğrenci sayısı 16'dır. Ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 22'dir. Kız öğrencilerin okullaşma oranı yüzde yüzdür. Sandıklı ilçesinde milli eğitime bağlı 57 kurum ve okul bulunmaktadır.

Sandıklı ilçesinde norm kadro açığından dolayı milli eğitim müdürlüğü tarafından görevlendirilen öğretmenlerin genellikle eğitim fakültesi mezunu oldukları bu açığın kapatılamaması durumunda ise diğer lisans mezunlarının görevlendirildiği görülmektedir.

Sandıklı ilçesi ortaöğretim okullarında öğretmen sayısı 160'dır. Sandıklı ilçesine bağlı ortaöğretim kurumlarının tamamı ilçe merkezindedir. Merkez ortaöğretim okullarında öğretmenlerin tamamına yakını kadroludur. Sandıklı ilçesinde Anadolu türündeki okulların fazla olması öğretmenlerin Sandıklı ilçesini tercih sebebidir.

Tablo 32. Sandıklı İlçesi Merkez İlköğretim Okulları Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Dağılımı

Okul adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Derslik Sayıları
75. Yıl İlköğretim Okulu	266	15	15
Ali Çetinkaya İlköğretim Okulu	446	26	20
Atatürk İlköğretim Okulu	320	18	13
Barbaros İlköğretim Okulu	249	10	8
Cumhuriyet İlköğretim Okulu	538	23	19
Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu	622	30	19
Miralay Reşat Bey İlköğretim Okulu	510	24	17
M. Kemal İlköğretim Okulu	261	16	13
Yaşarlar Zekiye Ana İlköğretim Okulu	288	16	14
Yunusemre İlköğretim Okulu	126	9	9
Zafer İlköğretim Okulu	202	12	18
Sandıklı Özel İlköğretim Okulu	238		9
Hatice Turan Anaokulu	140	6	5

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Tablo 33. Sandıklı İlçesinin Kasaba İlköğretim Okulları Öğrenci Öğretmen ve Derslik Dağılımı

Okul adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Derslik Sayıları
Akharım Atatürk İlköğretim Okulu	132	9	9
Akharım İlköğretim Okulu	261	14	11
Ballık İlköğretim Okulu	187	12	9
Başağaç İlköğretim Okulu	46	2	5
Karadirek İlköğretim Okulu	62	6	8
Kızık M. Yaşar İlköğretim Okulu	145	11	9
Kusura M. Şimşek İlköğretim Okulu	195	9	9
Menteş İlköğretim Okulu	143	10	9
Örenkaya İlköğretim Okulu	203	10	9
Sorkun İlköğretim Okulu	186	11	11
Yavaşlar İlköğretim Okulu	184	12	9

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Tablo 34. Sandıklı İlçesinin Köy İlköğretim Okulları Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Dağılımı

Okul Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Derslik Sayısı
Alagöz İlköğretim Okulu	14	1	3
Baştepe İlköğretim Okulu	128	10	9
Bekteş İlköğretim	129	10	9
Çambeyli İlköğretim Okulu	103	7	8
Çiğiltepe İlköğretim Okulu	134	11	9
Hırka İlköğretim Okulu	82	8	9
Reşadiye İlköğretim Okulu	178	9	9
Arızlar İlköğretim Okulu	59	2	3
Ekinhisar Y.Oğuz İlköğretim Okulu	65	3	3
Çevrepınar İlköğretim Okulu	38	2	7
Dodurga İlköğretim Okulu	42	1	2
Emirhisar İlköğretim Okulu	18	1	2
Karacaören İlköğretim Okulu	36	2	3
Karkın İlköğretim Okulu	61	2	3
Kınık İlköğretim Okulu	30	1	3
Kızılca İlköğretim Okulu	35	2	5
Koçhisar İlköğretim Okulu	27	1	3
Kozvan İlköğretim Okulu	18	1	1
Saltık İlköğretim Okulu	45	1	3

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Tablo 32 incelendiğinde Sandıklı ilçe merkezinde en fazla öğretmenin 30 kişi ile M.Akif Ersoy İlköğretim Okulunda en az öğretmenin ise 9 kişi ile Yunus Emre İlköğretim Okulunda olduğu görülmektedir. Tablo 33 incelendiğinde ise Sandıklı ilçesine bağlı kasabalarda en fazla öğretmenin 14 kişi ile Akharım İlköğretim Okulunda en az öğretmenin ise 2 kişi ile Başağaç İlköğretim Okulunda Sandıklı ilçesine bağlı köylerde ise en fazla öğretmen 11 kişi ile Çiğiltepe İlköğretim Okulunda en az öğretmenin ise 1 kişi ile Alagöz, Dodurga, Emirhisar, Kınık, Koçhisar, Kozvan ve Saltık İlköğretim Okullarında olduğu görülmektedir.

Tablo 35. Sandıklı İlçesinde Ortaöğretim Kurumları Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Dağılımı

Okul Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Derslik Sayısı
Anadolu Lisesi	215	20	17
Sandıklı Lisesi	361	26	16
T.Telekom Anadolu Öğretmen Lisesi	328	15	24
Sandıklı Kız Meslek Lisesi	283	14	15
Ticaret Meslek Lisesi	198	12	15
Anadolu İmam Hatip Lisesi	198	10	6
İmam Hatip Lisesi	142	10	5
Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	148	38	15
Sağlık Meslek Lisesi	176	11	7
A. Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	161	4	7

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Tablo 35 incelendiğinde ise en fazla öğrenci 361 kişi ile Sandıklı Lisesinde en az öğrenci ise 142 öğrenci ile İmam Hatip Lisesindedir. En fazla derslik 24 derslik ile Anadolu Öğretmen Lisesinde en az derslik ise 5 derslik ile İmam Hatip Lisesindedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SANDIKLI İLÇESİNDE OKULLAŞMA DURUMU

1.SANDIKLI İLÇESİNDEKİ OKULLARIN FİZİKİ DURUMU

Sandıklı ilçesinde ki okulların fiziki durumlarını genel olarak incelediğimizde okulların fiziki şartları teknolojik imkânlar bakımından genel itibarıyla yeterli olduğu görülmüştür. Okulların fiziki şartları düzenlenirken merkez köy ve kasaba diye ayırım yapılmadığı gözlenmiştir. Okulların fiziki şartlarının yeterli olmasında devlet imkânları kullanılırken halkın ekonomik durumlarının iyi olması eğitime olan katkının bilincinde olunması okulların fiziki şartlarının düzenlenmesindeki en büyük etkidir. Sandıklı ilçesinin coğrafi konum olarak arazisinin verimli ve su kaynaklarının fazla olması, yurt dışında yaşayan vatandaşlarının çok olmasından dolayı döviz girdisinin fazla olması sanayinin hızla gelişmesi bölgenin ekonomik düzeyinin yüksek olmasının nedenleridir.

Sandıklı ilçesine bağlı bazı köy okullarında eğitimin taşınalı yapılmaya başlanmasından dolayı okullar kapanmıştır. Kapanmış olan bu okullar ilgi ve alakasızlıktan yıkılmaya terk edilmiştir.

Fotoğraf 4. Şeyhyahşi İlköğretim Okulu

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan veriler ve kapanan okulların bölgelerinde yapılan gezi gözlemler sonucunda taşımali eğitime geçilen okulların veya kapatılan okulların atıl olarak kaldığı genel olarak kullanılmadığı gözlemlenmektedir. Sandıklı ilçesinin iklim özelliklerinden dolayı kış şartlarının etkili olması okullar için en büyük problemlerden birisi olan ısınma problemini ortaya çıkarmaktadır. 1995 yılında Sandıklı ilçesinde faaliyete geçirilen jeotermal enerji ile okulların büyük bir bölümünün ısınma problemleri ortadan kalkmıştır. Şehir merkezine uzak olan okullarda ise ısınma problemi soba yerine kalorifer ile sağlanmaktadır. İlçeye bağlı kasabaların çoğunda yine kalorifer ile ısınma yapılmaktadır. Köy okullarında ise soba ile ısınma kalorifer ile ısınma eşit seviyededir. Saltık, Karacaören, Kozvan, Karkın, Emirhisar, Ekinhisar, Dodurga, Arızlar, Kınık ve Çevrepınar köy ilköğretim okulları soba ile ısınma ihtiyaçlarını karşılayan okullardır. Soba ile ısınan okullarımızda genellikle hizmetli çalıştırma imkânları olmadığı için çeşitli sıkıntılar ortaya çıkmaktadır.

Sandıklı ilçesindeki okullarda ki genel problemlerden birisi de yangın merdiveninin ve herhangi bir yıldırım düşmesini önleyici paratonerlerin olmamasıdır.

Okulun merkeze uzaklığı okula yapılacak yatırımların sınırlı olmasına sebep olmaktadır. Gezilen yerleşim yerlerinde yetkililerle yapılan görüşmelerde yatırımın daha az yapıldığı tespit edilmiştir. Günümüz şartlarında tüm okullarımızda internet kullanımı mevcuttur. İnternet kullanımının okullarda kullanılmaya başlanması öncelikle merkez okullar sonra kasaba ilköğretim okulları en son ise köy ilköğretim okullarında kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Yine merkeze uzaklıktan dolayı adsl, elektrik, su ve altyapı sıkıntıları olan köy ilköğretim okulların olduğu gezilen köylerde tespit edilmiştir. Sandıklı ilçesine bağlı köy ve kasaba okulları genellikle anayol güzergâhı üzerinde toplandıkları görülmektedir. Bunun sonucu olarak merkezle olan bağlantıları rahatlıkla yapılabilmektedir. Sandıklı ilçesine bağlı kasabalarda iki tane ilköğretim okuluna sahip tek yerleşim yeri Akharım kasabasıdır. Kasabanın nüfusunun fazla olması kasabada ikinci okulu zorunlu kılmıştır. Kasabada bulunan bu iki okul fiziki şartlar ve iç donanım olarak yeterli düzeydedir.

Fotoğraf 5. Sandıklı Akharım Atatürk İlköğretim Okulu'ndan Genel Bir Görünüş.

Fotoğraf 6. Akharım İlköğretim Okulu'ndan Bir Görünüm

Sandıklı ilçesinde ortaöğretim okulları arasında en eski fiziki yapıya taş bina olarak faaliyet gösteren okul Sandıklı Lisesidir. Fiziki şartlar bakımından en son donanıma sahip bölgenin en kapsamlı okulu ise 2009–2010 eğitim-öğretim yılında faaliyete geçen Sandıklı Türk Telekom Anadolu Öğretmen Lisesidir. Okul bünyesinde kız ve erkek öğrenci pansiyonları her alana uygun laboratuvarlar çok amaçlı salon ve kütüphane bulunmaktadır.

Fotoğraf 7. Sandıklı Lisesi'nden Genel Bir Görünüş

Fotoğraf 8. Sandıklı Türk Telekom Anadolu Öğretmen Lisesi'nden Bir Görünüş.

Fotoğraf 9. Sandıklı Türk Telekom Anadolu Öğretmen Lisesi'nin Çok Amaçlı Salonundan Bir Görünüş.

1.1.SANDIKLI İLÇESİNDE TAŞIMALI EĞİTİM

1.1.1.Taşımali İlköğretimin Gerekçeleri

Taşımali eğitim bilindiği gibi sadece zorunlu eğitimi kapsamaktadır. Günümüzde uygulanan zorunlu eğitim, 1997'de beş yıldan sekiz yıla çıkartılmış ve İlköğretim “ sekiz yıl kesintisiz eğitim” olarak, yeniden düzenlenmiştir (Erden, M; 2001).

- Sekiz yıllık zorunlu eğitime geçiş ve ilköğretim okullarının yaygınlaştırılması,
- Milli Eğitimi Geliştirme Projesi,
- Temel Eğitim Projesi,
- Temel Eğitim Pilot Projesi,
- Kızların Eğitimi Projesi,
- Gezici Tarım İşçi Çocuklarının Eğitimi Projesi,
- Taşımali İlköğretim Uygulaması' dır (Kavak, Y; 1997).

Ülkenin kalkınması, sanayileşmesi ve demokratikleşmesi; bireyin kendini tanıması, yaratıcı ve eleştirici düşüncesini geliştirmesi için ülkeler eğitim sistemlerinde bazı yenilikler yaparlar. Bu yenilikler sistem düzeyinde reformları, modern kurumlar kurma çabalarını, modern öğretim araç ve gereçlerinin sağlanması, okul yönetiminde yenilikler yoluyla öğretme öğrenme sürecini geliştirmeye yönelik değişik uygulamaları kapsar.

Türkiye’de taşınalı eğitim uygulaması ile ilköğretim tüm çağ nüfusuna yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Çeşitli nedenlerle okulu kapanan, öğretmeni bulunmayan, yeterli derslik, eğitim alanı, işlik, ders araç-gereci bulunmayan yerleşim alanlarına kolaylıkla eğitim hizmeti sunulabilecekti (Şentürk, C,2005:2)

Milli Eğitim Bakanlığı Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği’ne göre taşınalı öğretimin tanımı; ilköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına gününbirlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamaktır. Taşınalı eğitimden yararlanan öğrenciler nüfusu az, dağınık yerleşim birimlerinde veya öğretime uygun olmayan eğitim kurumlarının bulunduğu yerlerde bulunmaktadır. İlköğretim Genel Müdürlüğünün verilerine göre 2004–2005 öğretim yılında taşınan merkez okul sayısı: 5.651, taşınan okul sayısı: 29.245, taşınan öğrenci sayısı: 669.487 olmuştur (Milli Eğitim Bakanlığı, Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği,2005).

1.1.2.Sandıklı İlçesinde Taşınalı Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar

Taşınalı ilköğretim uygulaması olumlu yanlarının yanında birçok sorunu da ortaya çıkarmıştır. Bu sorunlar sistemin düzenli ve sağlıklı işleyişine engel olmaktadır. Bu sorunların tespit edilmesi ve sorunlara çözüm önerileri getirilmesi çalışmaların daha düzenli yapılacağını göstermektedir.

Sandıklı ilçesinde ise Taşınalı eğitim ile karşılaşılan sorunları şöyle özetleyebiliriz;

1. Taşıma merkezlerinin fiziki durumu ve eğitim araç – gereçleri yeterli değildir.
2. Öğrencileri taşıyan araçların kapasiteleri ve kışın ısınmaları yeterli değildir.

3. Yöre halkının servis araçlarına binmeleri, çocukların ayakta gidip, gelmelerine neden olmakta, yolların bozuk olması taşıma işini aksatmaktadır.
4. Taşımali ilköğretim okullarında taşımali gelen öğrencilere okula uyumları konusunda yardımcı olabilecek bir rehber öğretmen görevlendirilmemiştir.
5. Taşıma merkezlerine il milli eğitim müdürlüğü sağlık ekiplerince sağlık hizmetlerinin verilmesi yeterli değildir.
6. Kamuoyuna taşımali eğitim sisteminin faydaları tam olarak anlatılmamış ve taşının köy okulları atıl vaziyette kalmıştır.
7. Taşımali eğitimdeki öğrencilerin toplumsal etkinliklere katılmaya yeterince istek göstermedikleri gözlenmiştir.

Sandıklı İlçesi coğrafi konum itibariyle köy ve kasaba sayısı fazla ve buna bağlı olarak aralarındaki mesafeler uzaktır. Sandıklı ilçesinde 2009–2010 eğitim öğretim yılı verilerine göre 40 tane köy okulu kapalı olup bu köylere yakın yerleşim yerlerine taşınmaktadır. Bu kapanan okullardan ilköğretime taşınan öğrencilerden 369'u erkek 396'sı kız olmak üzere toplam 765 öğrenci taşınmaktadır.

Fotoğraf 10. Taşımali Eğitim Yapıldıktan Sonra Kapanan Gürsu İlköğretim Okulu'ndan Bir Görünüm

Fotoğraf 11. Mustafa Kemal İlköğretim Okulu'ndan Bir Görünüm

Sandıklı ilçesinde bulunan Mustafa Kemal İlköğretim Okuluna; Daylık İ.Ö.Okulu, Kınık İ. Ö. Okulu, Karacaören İ.Ö.Okulu, Karasandıklı İ.Ö.Okulu, Arızlar İ.Ö.Okulu, Susuz İ.Ö.Okulu, Odaköy İ.Ö.Okulu, Alagöz İ.Ö.Okulu, Ürküt Şehit. A. Ö. İ.Ö.Okulu, Yolkonak İ.Ö.Okulu, Ekinhisar Y. Oğuz İ.Ö.Okulundan toplam 240 öğrenci taşınmaktadır.

Yaşarlar Zekiye Ana İlköğretim Okuluna ise; Gürsu İ.Ö. Okulu, Koçhisar İ.Ö Okulu, Başkuyucak İ.Ö Okulu, Dodurga İ. Ö. Okulu, Kozvan İ.Ö Okulu, Üfleciler İ.Ö Okulundan toplam 134 öğrenci taşınmaktadır.

Zafer İlköğretim Okuluna; Selçik Şh. M. Ö. İlköğretim Okulu, Akin İ. Ö Okulu, Dutağaç İ.Ö Okulu, Gökçealan İ. Ö Okulundan toplam 112 öğrenci taşınmaktadır.

Kasabalara taşınmalı yapılan okullar ise Ballık İlköğretim Okuluna Örmekuyu ve Soğucak'tan 34 öğrenci; Bekteş İlköğretim Okuluna Karkın'dan 18 öğrenci; Menteş İlköğretim Okuluna Alamescit'ten 30 öğrenci; Sorkun İlköğretim Okuluna Çamoğlu, Şeyhyahşi, Saltık, Kızılca ve Yumruca'dan 84 öğrenci; Yavaşlar İlköğretim Okuluna ise Otluk, Çevrepınar, Nasuhoğlu, Yanıkören'den 75 öğrenci taşınmaktadır.

Köy okullarına yapılan taşınmalı eğitim ise, Reşadiye İlköğretim Okuluna Celiloğlu, Koçgazi ve Yayman 40; Baştepe İlköğretim Okuluna ise Emirhisar'dan ve Alacami'den 25 öğrenci taşınmaktadır.

Türk eğitim sisteminde, ilköğretim okullarının küçük yerleşim merkezlerinde ve hatta bazı şehir merkezlerinde bile yeterli oranda bulunmaması ve kurumlar arasında eğitim kalitesi farkının olması, bazı bölgelerde okula devamda kız erkek dengesizliği ve ayrıca elverişsiz hava şartları ve yol durumu sebebiyle taşınmalı eğitimin düzenli yapılamaması, Türk eğitim sistemini olumsuz etkilemektedir (Özdemir ve Yalın, 2000).

Aşağıda Tablo 36'da görüldüğü gibi en fazla taşınmalı eğitim ilçe merkezinde bulunan Mustafa Kemal İlköğretim Okuluna yapılmaktadır. Bu okula yapılmasının nedeni okulun fiziki şartlar bakımından yeterli olması yemekhanesinin bulunması okulun derslik sayısının bakımından yeterli olması ve taşıma yapılan okullara yakın olması okulun öğrenci sayısının fazla olmasının temel faktördür.

Yine tablo 36'da sadece 6,7 ve 8. sınıf taşınan okullar Arızlar, Ekinhisar Y. Oğuz ve Karkın İlköğretim Okullarıdır. Sadece 4. ve 5. sınıf taşınan okullar Karacaören, Kınık, Alagöz, Koçhisar, Dodurga, Kozvan, Kızılca, Çevrepinar ve Emirhisar İlköğretim Okullarıdır. Taşınan okullardan merkez okula uzaklığı en fazla olan 23 km ile Arızlar İlköğretim Okuludur. Merkez okula uzaklığı en az olan ise Alamescit ve Çevrepinar İlköğretim Okullarıdır. Taşınan köy okullarında en fazla derslik 7 derslik ile Ekinhisar Y.Oğuz en az derslik sayısına sahip ilköğretim okulu ise 1 derslik ile Odaköy, Başkuyucak, Selçik, Örmekuyu, Soğucak, Alamescit, Celiloğlu, Koçgazi, Yayman, Çamoğlu, Şeyhyahşi, Yumruca, Yanıkören, Alacami İlköğretim Okullarıdır. Taşınan okullardan hiç dersliğe sahip olmayan Kırkpınar İlköğretim Okuludur.

Tablo 36. Sandıklı İlçesinde Taşınmalı Eğitim Verileri (2009-2010)

Sıra No	Taşınan Yerleşim Birimi ve Okul Adı	Derslik Sayısı	Merkez Okula Uzaklığı (km)	1.Sınıf		2.mnf		3.Sınıf		1.2.3. Sınıf Toplam		4.Sınıf		5.Sınıf		4.5. Sınıf Toplam		6.Sınıf		7.Sınıf		8.Sınıf		6.7.8. Sınıf Toplam		Kız	Erkek	Toplam
				K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E			
1	Daylık İ.Ö.O	2	17	3	1	3	1	1	1	10	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	1	5	11	7	18			
2	Karacaören İ.Ö.O	3	5							0	6	2	7	2	17	6	4	2	7	4		23	25	15	40			
3	Karasandıklı İ.Ö.O	2	14	1	1	2	2	1	1	8	2		2	1	5			2		2	1	5	12	6	18			
4	Kınık İ.Ö.O	2	20							0	2	4	2	2	10	3	1	4	2	2	1	13	13	10	23			
5	Susuz İ.Ö.O	2	10					1	1	2	1	1			2		1				1	2	2	4	6			
6	Ürküt İ.Ö.O	2	12		1	1	2	2	1	7	3	1		1	5	3		1	3	2	1	10	12	10	22			
7	Yolkonak İ.Ö.O	2	10		1	1		1	2	5	2	1	1	3	7	2	2	4	3	3	1	15	14	13	27			
8	Arızlar İ.Ö.O	3	23							0					0	3	2	4	1	1	5	16	8	8	16			
9	Odaköy İ.Ö.O	1	17	3	1		2	2	1	9	3	1	3		7	3	2	1	3		1	10	15	11	26			
10	Alagöz İ.Ö.O	6	20								4	1	1		6	5	3		4	4		16	14	8	22			
11	Ekinhisar Y.Oğuz İ.Ö.O	7	10												0	4	5	3	3	4	3	22	11	11	22			
1	Gürsu İ.Ö.O	2	12	1	1		1		1	4		1	1	4	6				2	1	4	7	3	14	17			
2	Koçhisar İ.Ö.O	3	7							0	3	2		3	8	3	3	2	5	6	5	24	14	18	32			
3	Başkuyucak İ.Ö.O	1	7	1		1		1	4	7	1	1	3	1	6				1			1	7	7	14			
4	Dodurga İ.Ö.O	2	13							0		3	3		6	1	2	2	3	5	1	14	11	9	20			
5	Kozvan İ.Ö.O	2	10							0	4	4	3	3	14	3	3	6	3	3	3	21	19	16	35			
6	Üfleçiler İ.Ö.O	2	10	1	1	2	1			5	1	1	1		3	1	2	4	1			8	10	6	16			
1	Akin İ.Ö.O	2	8	1	3	2	2	3	3	14	4	2	2	2	10		1	1	1	1	2	6	14	16	30			
2	Dutağaç İ.Ö.O	2	5	2	2	1	1	2		8	2	3	3		8	2	1	2	2	3	2	12	17	11	28			
3	Gökçealan İ.Ö.O	2	12	2		3	1	2	3	11	3			3	6		2	3				5	13	9	22			
4	Selçik İ.Ö.O	1	5	1	1	1	1			4	1	1	1		3	2			1	1	1	5	7	5	12			
5	Kırkpınar İ.Ö.O		7		1	2		2	1	6	1		4	3	8	2	2		2			6	11	9	20			
1	Örmekuyu İ.Ö.O	1	10	1	1	2	1	1		6		2		1	3		1	1	1	1	2	6	6	9	15			
2	Soğucak İ.Ö.O	1	12	1	1	1	1	1		5	3	1	3	2	9			2	2	1		5	12	7	19			
1	Karkın İ.Ö.O	2	3							0					0	3	4	5	2	2	2	18	10	8	18			
1	Alamescit İ.Ö.O	1	3	1	2		2	1	1	7	1	3	3		7	4	8	1		2	1	16	13	17	30			
1	Celiloğlu İ.Ö.O	1	5				1	1	1	3	1	1		1	3		3	2	2	1	1	9	5	10	15			
2	Koçgazi İ.Ö.O	1	5	1		2	1	1		5	2	3	2		7	1	1	1				3	10	5	15			
3	Yayman İ.Ö.O	1	6	1	1		1			3	1				1		1	1	2	2		6	5	5	10			
1	Çamoğlu İ.Ö.O	1	5	1	1	2	1	2	1	8					0		1				1	2	5	5	10			
2	Şeyhahşi İ.Ö.O	1	7						1	1		1			1	2		1		1		4	4	2	6			
3	Saltık İ.Ö.O	3	5							0	4	3	3	4	14	3	3	4	3	1	2	16	15	15	30			
4	Kızılca İ.Ö.O	5	5							0	2	4	2	3	11	1	2	3	6	3	3	18	11	18	29			
	Yumruca İ.Ö.O	1	3	1	1	1		2		5		2	1		3		1					1	5	4	9			
1	Otluk İ.Ö.O	2	12	1	1	1	1	1	2	7	1		1	2	4	1	1	2	1		2	7	8	10	18			
2	Çevrepınar İ.Ö.O	3	3							0	3	1	2	4	10	1	5	2		1	4	13	9	14	23			
3	Nasuhoglu İ.Ö.O	2	6	1	2	1	1	2	2	9			1		1	2			3	2	2	9	9	10	19			
4	Yanıkören İ.Ö.O	1	10	2	2	2	1	1		8		3			3	1		3				4	9	6	15			
1	Alacami İ.Ö.O	1	8	1	1	1				3	1				1		1	1	2		2	6	4	6	10			
2	Emirhisar İ.Ö.O	2	4							0	4	1	1		6	3	2		1	3		9	11	4	15			
				28	27	32	25	31	27	170	67	55	56	46	224	66	71	70	72	64	55	398	414	378	792			

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

SANDIKLI İLÇESİNDE COĞRAFYANIN EĞİTİME ETKİSİ

YAVAŞLAR VE AKHARIM KASABALARI ÖRNEĞİ

1.YAVAŞLAR KASABASI

1.1.YAVAŞLAR KASABASI HAKKINDA GENEL BİLGİ

Yavaşlar kasabası, Afyonkarahisar ili, Sandıklı ilçesine bağlı bir yerleşim birimi olup, il merkezine yaklaşık 90 km uzaklıktadır. Sandıklı ilçesine 30 km mesafede ve Sandıklı-Uşak karayolu üzerinde kurulmuştur.

İlk yerleşim merkezi, çanak şeklinde bir arazi üzerinde kurulmuş ve ortasından geçen çay beldeyi adeta ikiye bölmüştür. Son yıllarda belde, karayolu mevkiine doğru genişlemeye başlamıştır. 1972 yılında belediye statüsüne kavuşan Yavaşlar, tek öğretmenli yıllardan başlayan eğitim-öğretim sürecine 1967-68 öğretim yılından itibaren “ Yavaşlar Ortaokulu” ile devam etmektedir.

Yavaşlar kasabası belediye teşkilatının kurulması ile birlikte tek muhtarlıktan üç muhtarlığa ayrılmıştır. Bu muhtarlıklar: Cumhuriyet, Kurtuluş, Hisar Mahallesi şeklinde adlandırılmıştır.

Yavaşlar kasabasında ki arazi yapısının tarıma çok fazla elverişli olmaması, insanları daha çok okumaya yöneltmiştir. Köy Enstitüleriyle başlayan bu süreç, astsubay okulları, ilk öğretmen okulları ve diğer meslek okullarıyla devam etmiştir. Yavaşlar kasabasında dikkat çeken önemli bir konuda 1960’ların sonuna doğru yurt içi ve yurt dışı işçi göçünde görülmüştür. Yurt dışı işçi göçü genellikle Almanya Fransa ve İsviçre gibi Avrupa ülkelerinin yanında bazı Arap ülkelere de yayılmıştır. Yurt içi işçi göçünün yoğun olduğu iller: İzmir, İzmit ve İstanbul gibi sanayi bölgeleridir.

Yavaşlar kasabası bu durumlardan dolayı eğitim-öğretime önem her yıl gittikçe artmış ve devletin değişik statülerinde birçok bürokrat görev yapmıştır.

1.2. EĞİTİM DURUMU

Yavaşlar kasabasının en belirgin, belki de başta gelen özelliği; eğitim-öğretime büyük değer ve öncelik vermiş olmasıdır. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren eğitim-öğretime ilgi duyulmuş, Eğitim Kursları ve Köy Enstitülerine çok sayıda öğrenci gönderilmiştir. Köy Enstitülerinden mezun kasabanın öğretmenleri, eğitim-öğretim alanında uzun yıllar hizmet vermişlerdir. Gerek kasabanın öğretmenlerinin teşviki ve gerekse onların sosyal refahları, halk üzerinde bu alana ilgi ve alakayı büsbütün artırmıştır.

Yavaşlar kasabasında eğitim-öğretim düzeyi, 1970'li yıllara kadar ortaöğretim ile sınırlı iken, sonraki yıllarda yükseköğretime ilgi ve alaka artmıştır. Bunun sonucu, çeşitli üniversite ve yüksekokul mezunu Türkiye'nin değişik yerlerinde her kademedede hizmet vermiş ve vermeye devam etmektedir.

Fotoğraf 12. Yavaşlar Şehit Teğmen Uğur Acar İlköğretim Okulu

1.3.YAVAŞLAR ŞEHİT TEĞMEN UĞUR ACAR İLKÖĞRETİM OKULU TARİHÇESİ

1996 yılında Yavaşlar İlkokulu Şehit Teğmen Uğur Acar Ortaokulu ile birleşerek,"Yavaşlar Şehit Teğmen Uğur Acar İÖO." adını almıştır. Bu okula 1993 yılında Mardin-Dargeçit'te şehit düşen Teğmen Uğur Acar'ın adı verilmiştir. Okul "Taşıma Merkezi" durumunda olup, dört yerleşim yerinden öğrenci taşınmaktadır. Ana sınıfı ile birlikte 9 sınıf mevcuttur. Fen laboratuvarı ve bilgisayar laboratuvarı bulunan okulda idareci olarak bir müdür, bir müdür yardımcısı bulunmaktadır. Beş sınıf öğretmeni, bir sosyal bilgiler, bir fen bilgisi, bir matematik, bir Türkçe öğretmeni görev yapmaktadır.

Tablo 37. Yavaşlar Şehit Teğmen Uğur Acar İlköğretim Okulu (2009–2010) Öğrenci Sayıları

Anasınıfı	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
18	14	14	22	22	24	17	28	22

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

2. AKHARIM KASABASI

2.1. AKHARIM KASABASI HAKKINDA GENEL BİLGİ

Akharım kasabası Afyonkarahisar'a: 43 km mesafede ve Afyonkarahisar-Antalya karayolunun 38. km'sinde ana yola 5 km içeride bulunmaktadır. Bağlı olduğu Sandıklı ilçesine uzaklığı 28 km'dir. Akharım'dan Çiğiltepe şehitliğine mesafe 5 km'dir.

Akharım'ın rakımı 1140 m'dir. Akharım kasabası doğuda Sinanpaşa ilçesinin Nuh, Savran, Ahmetpaşa ve Kırka beldeleri ile kuzeyde Sandıklı ilçesi Çukurca, Çambeyli köyleri, batıda Karadirek, Başağaç beldeleri olup güneyde Çiğiltepe köyü ile çevrilidir. Akharım kasabasının ekonomisi hayvancılık ve tarıma dayalıdır. Tarım alanlarında nadaslama ekim yapılmaktadır.

Akharım İlköğretim Okulu 1976 yılında, açılmış olup halen 2 ayrı blok halinde, 12 derslik, 292 öğrenci, 19 öğretmen ile eğitim ve öğretimine devam etmektedir.

Tablo 38. Akharım İlköğretim Okulu 2009–2010 Eğitim-Öğretim Yılı Öğrenci Sayıları

Anasınıfı	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
23	23	34	23	38	38	31	23	26

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Akharım Atatürk İlköğretim Okulu 1986 yılında Akharım kasabası Çiğiltepe mahallesinde eğitim öğretime başlamıştır. Okul kasaba halkının desteğiyle 8 derslik olarak yapılmıştır. 2005 yılında da kalorifer tesisatı yapılarak eğitim öğretime devam etmektedir. 8 Sınıflı olan Akharım Atatürk İlköğretim Okulu 2007 yılından itibaren 10 derslikli hale getirilmiştir.

Tablo 39. Akharım Atatürk İlköğretim Okulu 2009–2010 Eğitim-Öğretim Yılı Öğrenci Sayıları

Anasınıfı	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
21	14	11	14	6	9	16	14	12

Kaynak: Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2009–2010 verilerinden derlenmiştir.

Akharım kasabasında eğitim öğretime olan ilginin az olması yöre halkından yurtdışında çalışan kişi sayısının fazla olması gelecek nesillere model oluşturması, kasabada bulunan baraj sayesinde tarım alanlarında sulu tarımın yapılması yöre halkından gelecek nesillere örnek teşkil edecek kişilerin olmaması bölgede eğitime olan ilgiyi fazla olmamasına neden olmuştur.

Fotoğraf 13. Akharım Atatürk İlköğretim Okulu

Yukarıda ele aldığımız iki örneklemeden Yavaşlar kasabası gerek arazi yapısının tarıma elverişli olmaması gerekse halkının eğitime duyarlı olmasından dolayı geçmiş yıllardan günümüze kadar süre gelen zamanda eğitim seviyesini yükseltmeye devam ettirmiştir. Akharım kasabasında ise arazi yapısının tarıma elverişli olması sulama imkânlarının fazla olması halkından yurt dışında yaşayan kişi sayısının fazla olması eğitimin kasabada sınırlı olmasına sebep olmuştur. Geçmiş yıllardan devam eden bu süreç kasabada eğitim olarak bireysel başarılarla sınırlı kalmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sandıklı ilçesinin idari sınırları olan araştırma sahasında toplam 51 köy, 9 kasaba ve ilçe merkezi ile birlikte 61 yerleşim yeri mevcuttur. Araştırma yapılan yerleşim birimlerinde coğrafi olarak farklılıkların olması araştırmanın her bölge için aynı olmadığını göstermektedir.

Bu çalışma esnasında eğitim-öğretim faaliyetleri yapılırken birçok sorun ile karşılaşıldığı tespit edilmiştir. Bu sorunların başında arazi yapısının dağlık ve engebeli olması nedeniyle ortaya çıkan taşımali eğitim gelmektedir. Özellikle kış mevsiminde bölgede ulaşım ile ilgili birçok problemin olduğu tespit görülmektedir. Taşımali eğitim ile ortaya çıkan olumsuzlukların genel anlamda Sandıklı ilçesinde eğitimi olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır. Taşımali eğitim-öğretim yapılan okullarda elde edilen verilerin diğer okullara göre daha düşük olduğu gözlemlenmiştir.

İlköğretimde taşımali eğitim programına dahil öğrenci velileri ile yapılan görüşmelerde veliler; çocukların her gün onlarca km yol gidip geldiklerini ve bunun için sabahları çok erken uyanmak zorunda kaldıklarını, okula geldiklerinde yorgun olduklarını söyleyip Sandıklı ilçe merkezine veya kasabalarına yatılı bölge okulların yapılmasının eğitim öğretim için daha verimli olacağı konusunda görüş belirttiler. Çalışmamız esnasında elde ettiğimiz veriler neticesinde önerimiz taşımali eğitim uygulamasına son verilmesidir. Bu uygulamanın yerine ilçe merkezlerinde veya merkeze yakın olan kasabalarda yatılı bölge okullarının kurulmasıdır. Yöre halkıyla yapılan görüşmelerden çıkartılacak sonuç; yatılı bölge okullarının bölgenin eğitim öğretimi için çok faydalı olacaktır. Araştırma sahasında yapılan incelemeler sonucunda Sandıklı ilçesinde bu nitelikte bir okulun bulunmadığı görülmüş olup bu eksikliğin giderilmesi için yetkili makamlara öneriler sunulmuştur. Bu öneriler 6, 7 ve 8. sınıfları kapsayacak şekilde olması vurgulanmıştır. İlköğretim birinci kademe 1,2,3,4 ve 5. sınıflarda yatılı eğitim-öğretimin o yaş grubundaki öğrencilerde gelişim açısından sıkıntı olacaktır düşünülmüştür. İlköğretim birinci kademe önerimiz ise; bu öğrencilerin tamamının kendi yerleşim yerlerinde eğitim-öğretimlerine devam etmeleri gelişimleri açısından uygun olacaktır. Ayrıca ilköğretim öğretmenlerinin buldukları bölgede ikamet etmeleri ve belirli bir süre tayin istemeleri

engellenmelidir. Zira öğretmenlerin yaklaşık olarak % 95'inin ilçe merkezinde oturması kırsal yerleşmelerde ki eğitim üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu önerimizin nedeni öğretmenin sadece öğretme ile sorumlu olmadığı aynı zamanda öğrencinin eğitimi ile de ilgilenmesi gerektiğidir. Eğitim ile öğretimi desteklemeyen bir öğretmenin görevini eksik yaptığı düşünülmektedir. Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlardan birisi de tarıma elverişli araziye sahip, yurtdışında çalışma imkânları olan ve geniş orman arazisine sahip yöreler ile bu nitelikleri taşımayan yöreler arasında ciddi eğitim farklılıklarının ortaya çıkmış olmasıdır. Bunun aksine bu sonuca tezat yörelerinde bulunması (Ekinova) yukarıda bahsettiğimiz Sandıklı ilçesinde eğitim ile coğrafya arasında tam anlamıyla paralellik olmadığına kanıtıdır. Sandıklı ilçesinde okuma-yazma oranı ve mezun olunan eğitim durumunun Türkiye ortalaması ile paralellik gösterdiği görülmüştür. Az sayıda okuma-yazma bilmeyenlerin ise Halk Eğitim Merkezinde açılan kurslara katılmaları konusunda teşvik edilmeleri sonucuna varılmıştır.

Araştırmamızda genel olarak Sandıklı ilçesine bağlı kasaba ve köylerde arazi yapısının tarıma elverişli olduğu alanlarda, ekonomik imkanlar da fazla olduğu için eğitime olan ilginin az olduğu görülmüştür. Bunun yanında arazi yapısı dağlık ve ormanlık olan köy ve kasabalarda ise eğitime olan ilginin fazla olduğu sonucuna varılmıştır. İlçe merkezinde köy ve kasabalardan gelen öğrenci velileri ile yapılan çeşitli görüşmeler de genelde dağlık arazi yapısına sahip kasaba ve köylerden olan öğrenci velilerinin eğitime daha duyarlı olduğu ovalık ve verimli arazi üzerine kurulmuş kasaba ve köylerden olan öğrenci velilerinin ise eğitime ilgisinin daha az olması tezimizi doğrulamıştır. Sandıklı ilçe merkezinde eğitim imkânlarının da yeterli olması, çalışan ailelerin genellikle hizmet sektöründe görev yapıyor olması eğitime olan ilgiyi artırmıştır. Bunun için başarının düşük olduğu yerlerde eğitim-öğretim için imkânların daha iyi hale getirilmesi öngörülmektedir. Bunun sonucu olarak eğitim-öğretimin daha iyi şartlarda yapılacağı ve istenilen başarıya ulaşılabileceği düşünülmektedir. Araştırma sahasında 1935–2009 yıllarında ki nüfus artış oranları incelendiğinde genel olarak bazı dönemlerde nüfusun arttığı bazı dönemlerde ise azaldığı görülmüştür. Göze çarpan bir diğer sonuç ise 1980 yılından sonra kırsal nüfusun hızla azaldığı şehir nüfusunun ise hızla arttığı görülmüştür. İşsizlik ve tarımdan elde edilen azalması göçü hızlandıran etkenlerin başında gelmektedir.

KAYNAKÇA

- Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü, (2010). *Sayısal Bilgileri*,
- Afyonkarahisar Meteoroloji Bölge Müdürlüğü, (2010). *Sayısal verileri*.
- Akurgal, E. (2002.) “*Anadolu Kültür Tarihi*”, Türk Dil Kurumu, Ankara,
- AKÜ, (2009.) *Sandıklı Meslek Yüksek Okulu Öğrenci İşleri İstatistikleri*,
- Albay, M. (1994.) “*XI. Türk Tarih Kongresi*”, Türk Tarih Kurumu, Ankara,
- Alp, S. (2003). “*Hitit Çağında Anadolu*”, Tübitak Yayınları, Ankara,
- Aktaş, T. (2004). “*Taşınmalı Eğitim*”, Ankara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Ana Bilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans. Ankara,
- Aysoy, M. . (2003). “*Geleneksel Sonrası Toplum Üzerine*”, Umut Matbaa, İstanbul
- Bozdağ, M. (1988). *Pentapolis Sikkeleri*, Ege Üniv.Edb. Fak. Ark. ve Sanat Tar. Bölümü, Basılmamış tez Çalışması, İzmir,
- Çorbacioğlu, N.(2007). *Çivril İlçesinde Eğitim Coğrafya İlişkisi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Demirkaya, H. (2003). *Coğrafya Öğretiminde 4MAT Öğretim Sisteminin Lise Coğrafya Derslerindeki Başarı ve Tutumlar Üzerine Etkisi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ,(Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara,
- Doğanay, H. (1994). *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, Gazi Büro Kitapevi, Ankara,
- Erden, M. (2005). “*Öğretmenlik Mesleğine Giriş*”, İstanbul,
- Karakuş, A. (2009). “*Cumhuriyet Öncesi ve sonrası Tarihte Sandıklı*”, Evin Ofset, Malatya,
- Karpat, K. (2003). “*Türkiyede Toplumsal Dönüşüm*”, İstanbul,
- Kavak, Y. (1997). *Dünyada ve Türkiye’de İlköğretim*, Ankara,
- Orhunlu, C.(1992). *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskanı*, Eren Yayıncılık, İstanbul,
- Özen, K. (1992). *Sandıklı Dünü Bugünü*, Gezi İnceleme Kolu Yayın Organı, Sayı:1, Sandıklı.

Özav, L.ve Yasak, Ü. (2005). *Sandıklı İlçesinde Nüfusun Gelişimi*, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Afyonkarahisar.

Özdemir, S. ve Yalın H. (2000). “*Öğretmenlik Mesleğine Giriş*”, Nobel Dağıtım, Ankara.

Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, *2009–2010 Eğitim-Öğretim Yılı Kayıtları*.

Sandıklı İlçesi Ticaret ve Sanayi Odası, *2009 yılı İstatistikleri*.

Şentürk, N. (2005). *Taşınmalı İlköğretim*. A.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Ekonomi ve Planlaması Ana Bilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans Programı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara,

T.C Maliye Bakanlığı, *2010 yılı Bütçe Sunuş Konuşması*.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, *Milli Eğitim İstatistikleri 2005-2009*.

T.C. Sandıklı Kaymakamlığı, *2009 Yılı Brifing Dosyası*.

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, (2009). *Sandıklı İlçe Orman Müdürlüğü İstatistikleri*

T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, (2008). *Sandıklı İlçe Tarm Müdürlüğü İstatistikleri*

Texier, C. (1862). *Küçük Asya Coğrafyası Tarihi ve Coğrafyası*, (A.Suat çev.) Ankara: Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı,

TÜİK, (2009). *Sandıklı İlçesi Verileri*.

Hüdavendigâr Vilayeti Salnamesi (1317 H.(1899 M.)

http://www.afyonum.net/valilik_dosyalar/hariti11.jpg (26.08.2010).

<http://www.sandikli.gov.tr/Contents.aspx?CatID=14> (02.09.2010).

<http://www.sandikli.gov.tr/Contents.aspx?CatID=15> (12.08.2010).

<http://sandikli.bel.tr/index.php?sayfa=12.htm> (29.08.2010).

<http://sandiklimyo.aku.edu.tr/tarihce.htm> (18.08.2010).

http://www.turkegitimsen.org.tr/haber_goster.php?haber_id=2659 (18.09.2010).

EKLER

1.SANDIKLI İLÇESİ KÖY VE KASABALARINDA EĞİTİM KONUSUNDA YAŞANILAN SIKINTILAR İLE İLGİLİ GÖRÜŞME SORULARI

1. Okulun fiziki şartları eğitim öğretim için yeterli mi?
2. Okulda yeterli öğretmen var mı?
3. Yerleşim yerinizde görev yapan öğretmenler okula yakın yerde mi ikamet etmeli yoksa ilçe merkezinde mi?

2.ÖĞRETMEN SORUNLARI ÜZERİNE GÖRÜŞME SORULARI

Öğretmenin adı:

Soyadı:

Okulu:

Branşı:

Meslekte yılı:

Yaşı:

1. Okulların fiziki şartları sizin için yeterli mi?
2. Bulduğunuz çevrenin arazi yapısı eğitime olan bakış açısını değiştiriyor mu?
3. Velilerin okula yönelik tutumları nasıl ve gerekli duyarlılığı gösteriyorlar mı?
4. Gelişen teknolojiye uygun olarak okulda yeterli materyal var mı?

3.ÖĞRENCİLERİN OKULLA İLGİLİ SORUNLARINA YÖNELİK GÖRÜŞME SORULARI

Öğrenci adı:

Soyadı:

Okulu:

Sınıfı:

1. Okulda her yıl yeterli öğretmen bulunuyor mu?
2. Okuldaki eğitim yanında SBS hazırlık için dersane takviyesi için yeterli imkânları bulabiliyor musunuz?
3. Aileniz eğitim için size yeterli desteği veriyor mu?
4. Bulduğunuz yerin coğrafi konumu eğitim öğretimi engelliyor mu?

4.SANDKLI MYO ÖĞRENCİLERİNİN SORUNLARI ÜZERİNE GÖRÜŞME SORULARI

Öğrencinin adı:
Soyadı:
Sınıfı:
Yaşı:
Bölümü:
Aile ikamet yeri:

1. MYO'da Sandıklı ilçesini tercihiniz sebebi nedir?
2. Üniversite öğrencilerine hitap eden sosyal faaliyetler oluyor mu?